

Attica Economic Review

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2022

*«Επιφυλακτικές προσδοκίες εν όψει υψηλής
αβεβαιότητας»*

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2022

Περιεχόμενα

1. Πρόλογος
2. Διεθνές περιβάλλον
3. Οικονομικό κλίμα
4. Βραχυχρόνιοι δείκτες
5. Δημοσιονομικά
6. Τραπεζικά
7. Ενέργεια
8. Ειδικό θέμα: Το σχέδιο REPowerEU και μέτρα αντιμετώπισης της ενεργειακής κρίσης

Σημείωση: Το δελτίο παρουσιάζει στοιχεία που ήταν διαθέσιμα έως και τις 5/10/2022

Πρόλογος – Διεθνείς εξελίξεις

Το **διεθνές οικονομικό περιβάλλον** επιδεινώνεται, με τον κίνδυνο ύφεσης στην Ευρωζώνη να καθίσταται ολοένα και πιο ορατός. Η συνεχιζόμενη ενεργειακή κρίση, ο πόλεμος στην Ουκρανία και οι γενικευμένες πληθωριστικές πιέσεις αποτελούν κυρίαρχες εστίες αβεβαιότητας για τις οικονομικές προοπτικές. Το ενδεχόμενο μερικής ανεπάρκειας προμήθειας ενέργειας κατά την επικείμενη χειμερινή περίοδο, ειδικά για τις οικονομίες με ενεργειακή εξάρτηση από τις χώρες σε σύρραξη, δημιουργεί κινδύνους και ανάγκη για συντονισμένο σχεδιασμό δράσεων αντιμετώπισης.

- Το **νομισματικό περιβάλλον** καθίσταται σφιχτότερο ταχύτερα από ότι αναμενόταν, με τις κεντρικές τράπεζες να αυξάνουν συστηματικά τα βασικά επιτόκια στοχεύοντας στην κάμψη των μεσοπρόθεσμων πληθωριστικών προσδοκιών.
- Το **οικονομικό κλίμα** επιδεινώθηκε περαιτέρω στην Ευρώπη τον Σεπτέμβριο, ενώ ο δείκτης παγκόσμιας καταναλωτικής εμπιστοσύνης παραμένει κοντά σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Πρόδρομοι δείκτες της παγκόσμιας οικονομικής δραστηριότητας υποχωρούν συστηματικά από τις αρχές του έτους, ενώ οικονομικοί αναλυτές αναθεωρούν επί τα χείρω τις προβλέψεις τους για την παγκόσμια οικονομία το 2023.
- Οι **διεθνείς τιμές ενεργειακών αγαθών** κατέγραψαν μικρή διόρθωση τον Σεπτέμβριο, ωστόσο συνεχίζουν να κυμαίνονται σε πολύ υψηλά επίπεδα. Οι τιμές σε τρόφιμα, ποτά και βασικά μέταλλα κατέγραψαν στασιμότητα τον Αύγουστο. Το **ευρώ** σημείωσε περαιτέρω πτώση έναντι του δολαρίου τον Σεπτέμβριο, σε νέα χαμηλά επίπεδα εικοσαετίας. Οι **διεθνείς κεφαλαιαγορές** κατέγραψαν έντονη πτώση τον Σεπτέμβριο.
- Μεταξύ των **προκλήσεων**, ξεχωρίζουν ο υψηλός πληθωρισμός, η επιδείνωση προσδοκιών και εμπιστοσύνης, το αυξανόμενο κόστος χρήματος και ο περιορισμένος δημοσιονομικός χώρος. Σε αυτό το πλαίσιο, οι ασκούντες πολιτική καλούνται να λάβουν συντονισμένα μέτρα πολιτικής που θα τονώσουν την ανθεκτικότητα της διεθνούς οικονομίας.

Πρόλογος – Εγχώριες τάσεις

Για την ελληνική οικονομία, η **ενεργειακή κρίση** και ο **υψηλός πληθωρισμός**, σε υψηλά επίπεδα 27-ετίας, προκαλούν κλυδωνισμούς στην αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών και το κόστος παραγωγής των επιχειρήσεων. Η ανθεκτικότητα της οικονομίας αναμένεται να δοκιμαστεί βραχυπρόθεσμα, ειδικά μετά το πέρας της τουριστικής περιόδου, κατά την οποία ο ιδιωτικός και δημόσιος τομέας επωφελήθηκαν από τις ιδιαίτερα καλές επιδόσεις σε επίπεδο εισπράξεων. Η **αβεβαιότητα** ενισχύεται από την κλιμάκωση τόσο του πολέμου στην Ουκρανία, όσο και της γεωπολιτικής έντασης σε διμερές επίπεδο με την Τουρκία. Επιπλέον, παραμένουν μη αμελητέοι κίνδυνοι για την οικονομία από ενδεχόμενη έξαρση στο υγειονομικό ζήτημα.

Στις **θετικές εξελίξεις εγχωρίως:**

- Το **οικονομικό κλίμα** ανέκαμψε ελαφρά τον Σεπτέμβριο, υπό τη βελτίωση των επιχειρηματικών προσδοκιών, πλην της Βιομηχανίας, και την οριακή βελτίωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης.
- Το **τραπεζικό σύστημα** επιδεικνύει ανθεκτικότητα, με ενισχυμένες καταθέσεις, πιστωτική επέκταση προς τις επιχειρήσεις και μειούμενο ποσοστό ΜΕΔ.
- Οι **βραχυχρόνιοι δείκτες δραστηριότητας** παραμένουν σε θετική τροχιά το τρίτο τρίμηνο, με ισχυρές εξαγωγές, και καλή επίδοση τον Ιούλιο της Βιομηχανίας, του Λιανικού Εμπορίου και των Εξαγωγών.

Μεταξύ των **προκλήσεων:**

- Το **κόστος νέου δημόσιου δανεισμού** αυξάνεται, με τη διαφορά από τον πυρήνα της Ευρωζώνης να διευρύνεται.
- Η ισχυρή τάση στην **κατανάλωση** δεν είναι διατηρήσιμη, ενώ όξυνση της αβεβαιότητας δρα ανατρεπτικά σε **επενδύσεις**.
- Η **αγορά εργασίας** παρουσιάζει σημάδια κόπωσης, με σαφώς βραδύτερο ρυθμό μείωσης της ανεργίας τον Αύγουστο.
- Ενισχύεται το έλλειμμα στο **ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών** υπό την πίεση της ισχυρής αύξησης των εισαγωγών.

Στο **ειδικό θέμα** του δελτίου παρουσιάζεται συνοπτικά το Σχέδιο REPowerEU της ΕΕ για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης, γίνεται αναφορά σε εθνικά μέτρα πολιτικής που έχουν έως τώρα εφαρμοστεί αλλά και προτάσεις για νέες παρεμβάσεις.

2. Διεθνές περιβάλλον

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2022

«Επιφυλακτικές προσδοκίες εν όψει υψηλής αβεβαιότητας»

- Περαιτέρω εξασθένιση σημείωσε η **επιχειρηματική εμπιστοσύνη** παγκοσμίως τον Αύγουστο, ενώ μικρή βελτίωση παρουσίασε η **καταναλωτική εμπιστοσύνη**. Νέα επιδείνωση του **οικονομικού κλίματος** τον Σεπτέμβριο στην Ευρωζώνη.
- Υποχώρηση στις τιμές του **πετρελαίου** και του **φυσικού αερίου** τον Σεπτέμβριο. Άνοδος τιμών στα **βασικά μέταλλα** και πτώση στις τιμές **τροφίμων και ποτών** τον ίδιο μήνα.
- Περαιτέρω πτώση του **ευρώ** τον Σεπτέμβριο σε σχέση με το δολάριο, σε χαμηλό εικοσαετίας.
- Πτώση κατέγραψαν οι **κεφαλαιαγορές** σε Ευρωζώνη, ΗΠΑ και Κίνα τον Σεπτέμβριο.
- Το **κόστος κεφαλαίου** ανήλθε στην Ευρωζώνη τον Αύγουστο για νοικοκυριά και επιχειρήσεις, ενώ ανεβαίνουν οι αποδόσεις των κρατικών ομολόγων τον Σεπτέμβριο, σε Ευρώπη και ΗΠΑ.

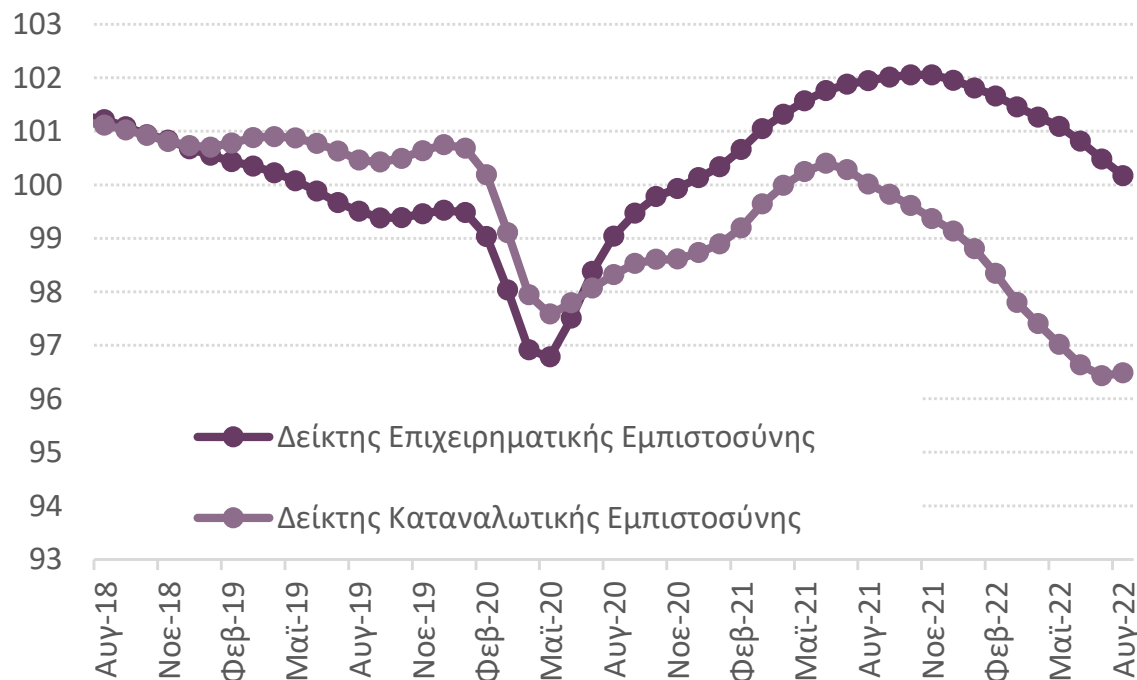
Περαιτέρω επιδείνωση του οικονομικού κλίματος στην Ευρώπη τον Σεπτέμβριο

Εξασθένηση της επιχειρηματικής εμπιστοσύνης παγκοσμίως τον Αύγουστο για δέκατο μήνα, ενώ η καταναλωτική εμπιστοσύνη βελτιώθηκε οριακά

Υποχώρηση του δείκτη οικονομικού κλίματος στην Ευρωζώνη κατά 3,7%, στις 93,7 μονάδες

Δείκτες Οικονομικού κλίματος χωρών ΟΟΣΑ

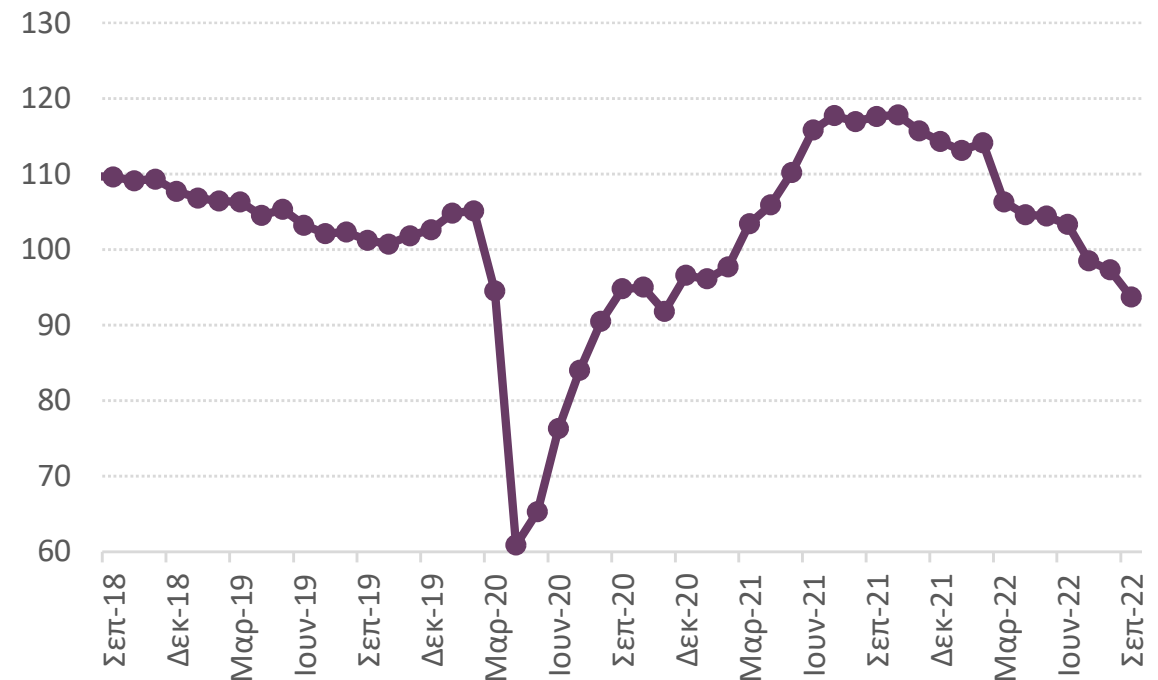
(στοιχεία εποχικά διορθωμένα, μακροχρόνιος μέσος 2008-2020 = 100)

Πηγή: ΟΟΣΑ, έως 08/2022

Δείκτης Οικονομικού κλίματος της Ευρωζώνης

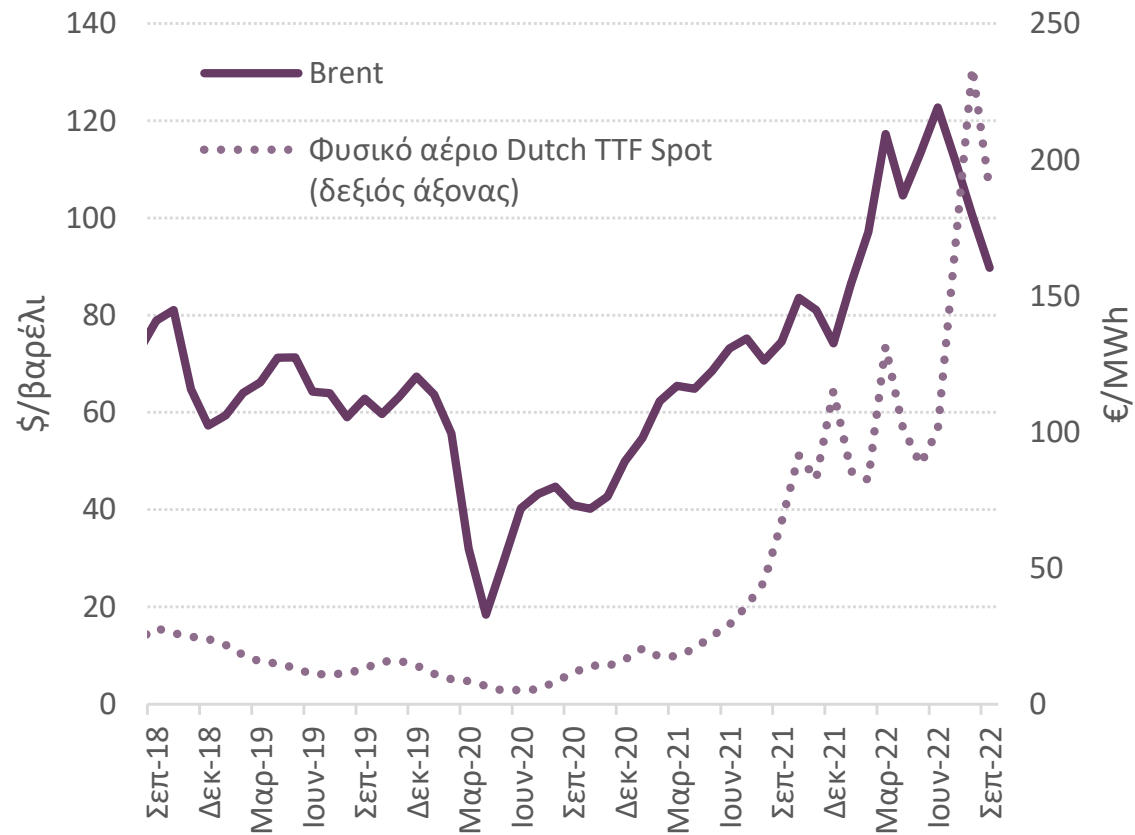
(στοιχεία εποχικά διορθωμένα, μακροχρόνιος μέσος 2000-2019 = 100)

Πηγή: DG ECFIN, έως 09/2022

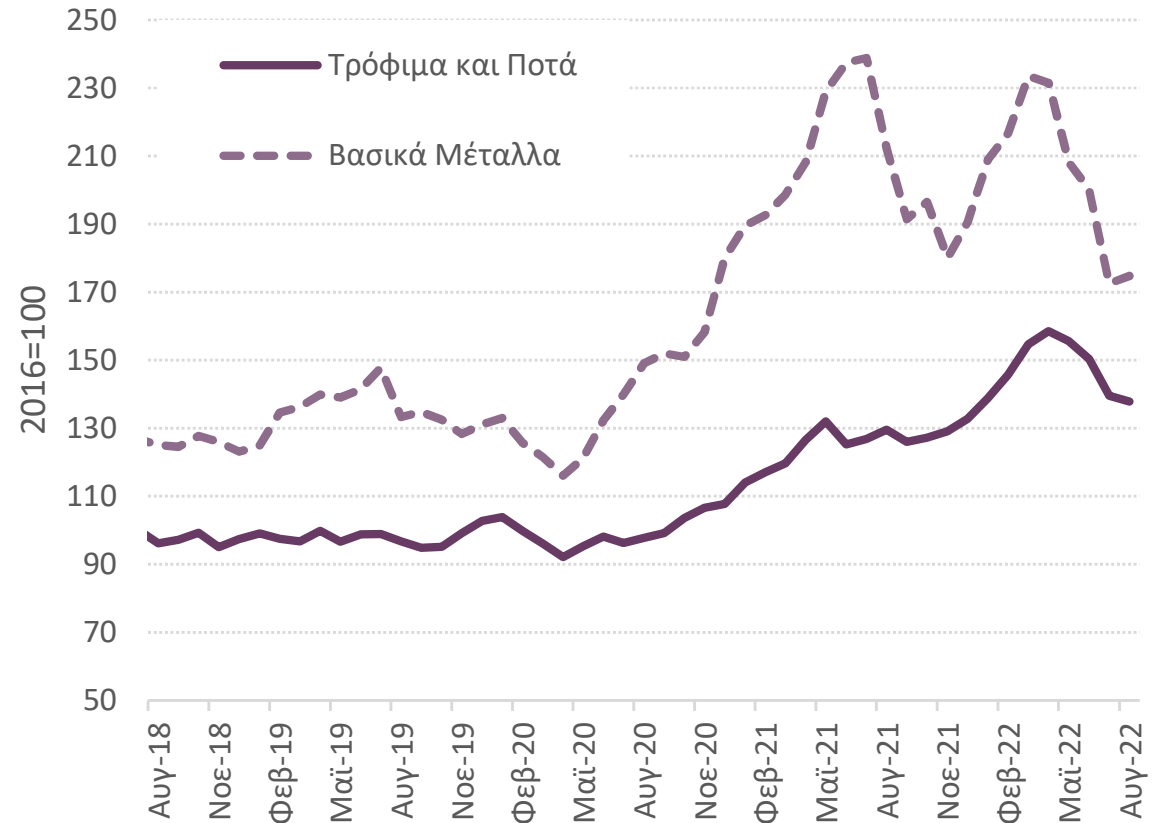
Υποχώρηση των τιμών του πετρελαίου και του φυσικού αερίου τον Σεπτέμβριο

Πτώση στην τιμή του Brent τον Σεπτέμβριο κατά 10,6%, στα \$89,8/βαρέλι. Πτώση κατά 19,4% στα 188,3€/MWh για την τιμή του TTF.

Πηγή: U.S. Energy Information Administration και European Energy Exchange έως 09/2022

Άνοδος των τιμών βασικών μετάλλων (+1,3%) και πτώση των τιμών τροφίμων και ποτών (-1,2%) τον Αύγουστο

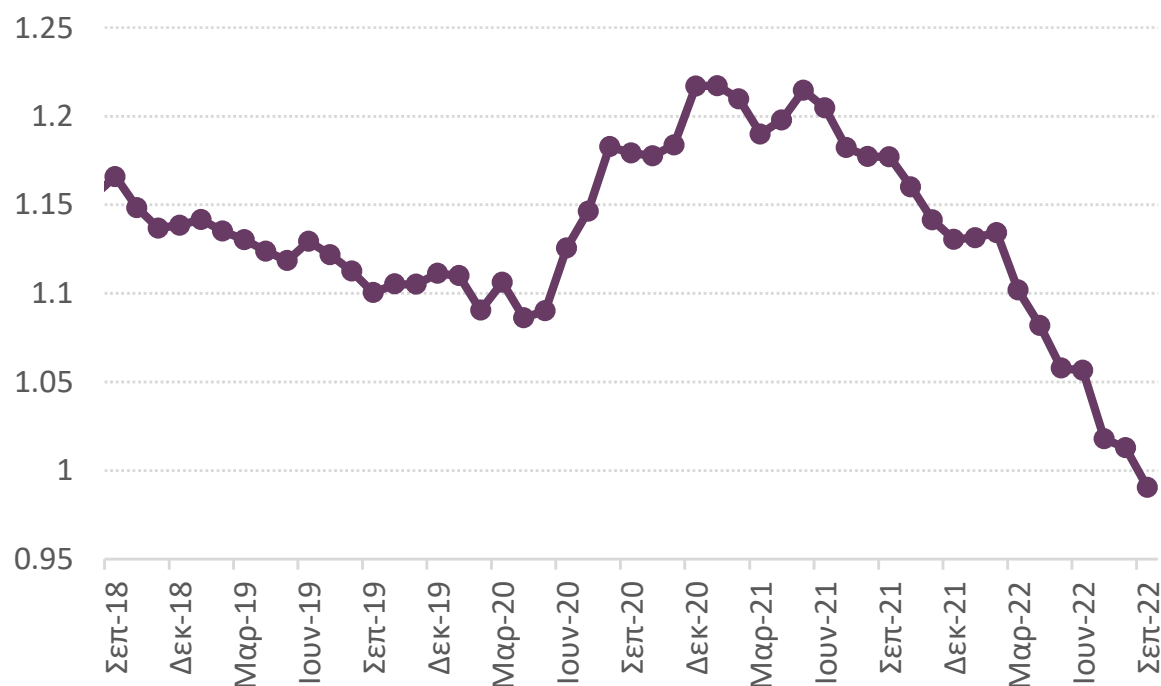
Πηγή: ΔNT, Commodity data portal, έως 08/2022

Σε χαμηλό εικοσαετία το ευρώ έναντι του δολαρίου. Πτωτικά οι διεθνείς κεφαλαιαγορές τον Σεπτέμβριο

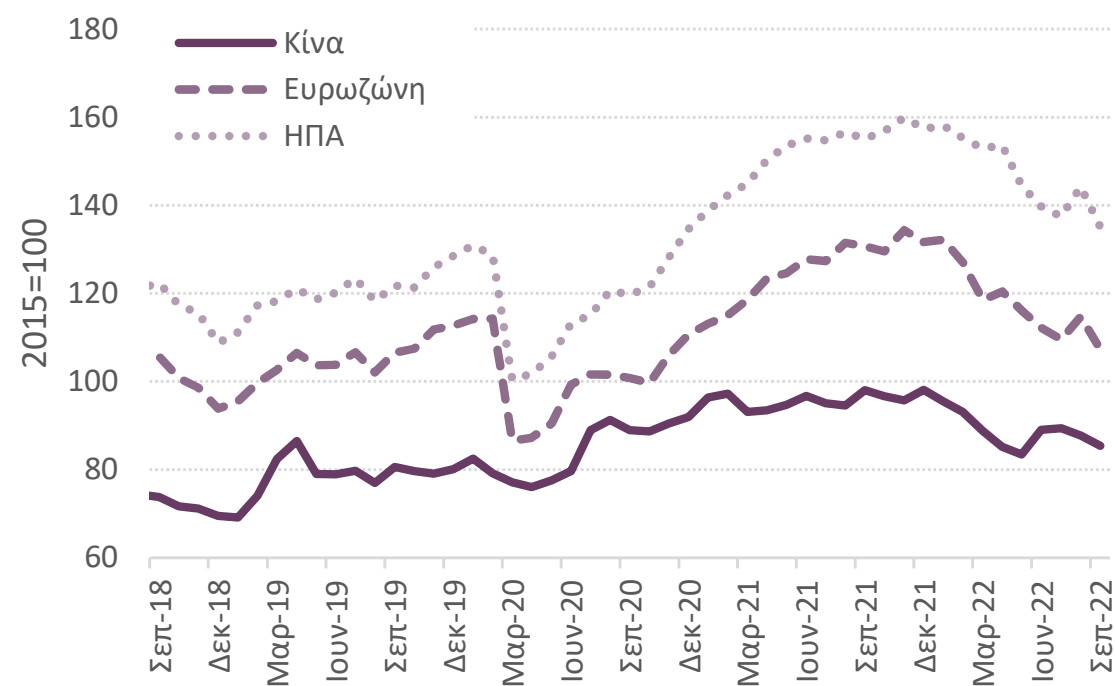
Πτωτικά κινήθηκε και τον Σεπτέμβριο η ισοτιμία του ευρώ έναντι του δολαρίου (-2,2%), στα 0,99 \$/€, στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 20 ετών

Πτώση καταγράφηκε σε Ευρωζώνη (-6,4%), ΗΠΑ (-6,3%) και Κίνα (-2,7%)

Ισοτιμία ευρώ/δολαρίου

Χρηματιστηριακοί Δείκτες Μετοχών

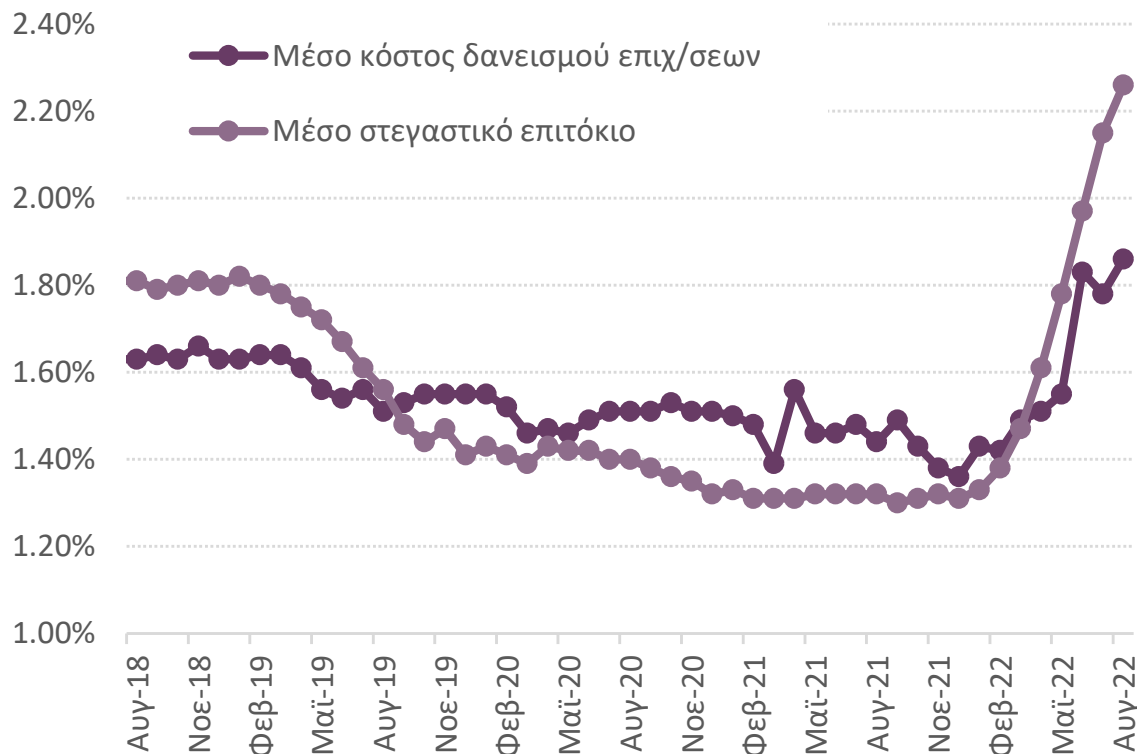
Πηγή: ΕΚΤ, έως 09/2022

Πηγή: ΟΟΣΑ, μηνιαίος μέσος όρος τιμών κλεισίματος γενικών δεικτών, έως 09/2022

Περαιτέρω άνοδος του κόστους χρηματοδότησης στην Ευρωζώνη για νοικοκυριά, επιχειρήσεις και κυβερνήσεις

Άνοδος στο κόστος δανεισμού για στεγαστικά και για επιχειρήσεις στην Ευρωζώνη τον Αύγουστο

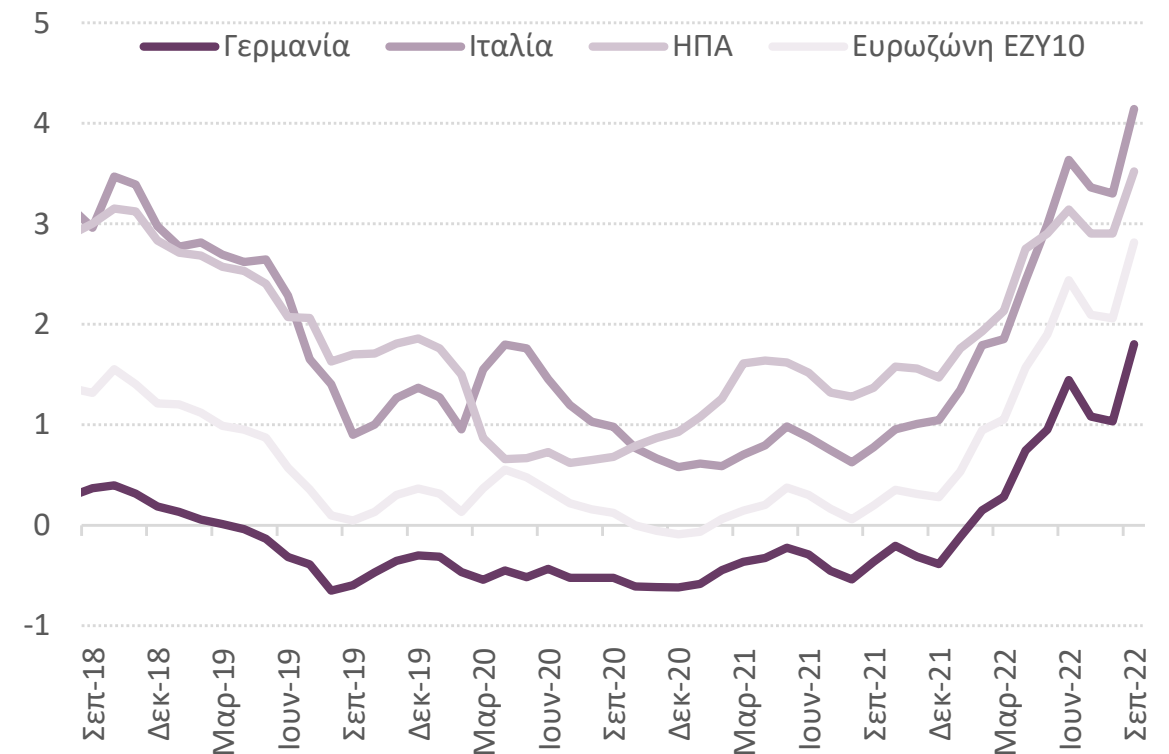
Τραπεζικά επιτόκια δανεισμού στην Ευρωζώνη

Πηγή: ΕΚΤ, έως 08/2022

Άνοδος των αποδόσεων των 10-ετών κρατικών ομολόγων σε Ευρώπη και ΗΠΑ τον Σεπτέμβριο

Αποδόσεις 10-ετών κρατικών ομολόγων

Πηγές: ΟΟΣΑ και ΕΚΤ, έως 09/2022.

3. Οικονομικό κλίμα

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2022

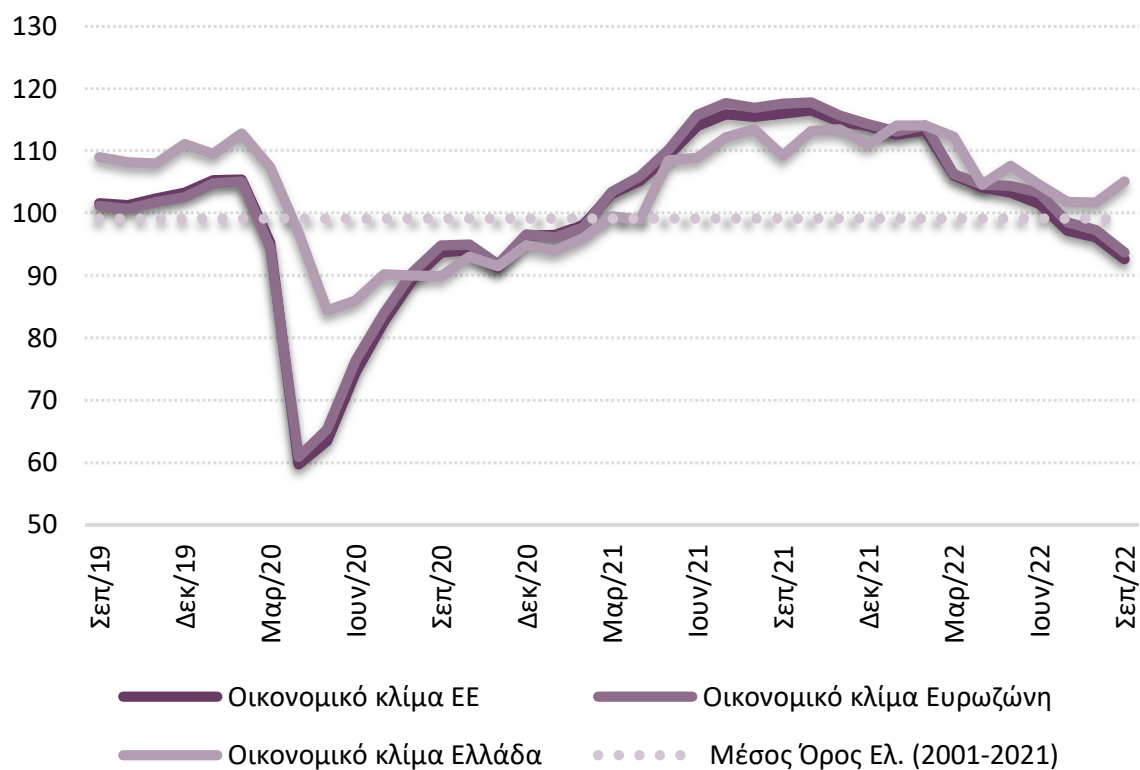
*«Επιφυλακτικές προσδοκίες εν όψει υψηλής
αβεβαιότητας»*

Οικονομικό κλίμα - Σύνοψη

- Ο δείκτης **Οικονομικού Κλίματος** ενισχύθηκε ελαφρά τον Σεπτέμβριο, ενώ παράλληλα διαμορφώθηκε ήπια χαμηλότερα από το αντίστοιχο επίπεδο του προηγούμενου έτους (-4,1 μονάδες του δείκτη σε σχέση με τον Σεπτέμβριο 2021).
- Στις **επιχειρηματικές προσδοκίες**, σημειώθηκε βελτίωση σε όλους τους τομείς πλην της Βιομηχανίας.
- Η **καταναλωτική εμπιστοσύνη** παρουσίασε βελτίωση σε σχέση με τον Αύγουστο, ενώ παράλληλα διαμορφώθηκε αισθητά χαμηλότερα σε σχέση με ένα έτος νωρίτερα (-13,7 μονάδες του δείκτη έναντι του Σεπτεμβρίου 2021).
- Αισθητή υποχώρηση της αξιοποίησης του **εργοστασιακού δυναμικού της βιομηχανίας**, χαμηλότερα από το μακροχρόνιο μέσο όρο, για πρώτη φορά μετά από 2 χρόνια (Ιούλιος 2020).

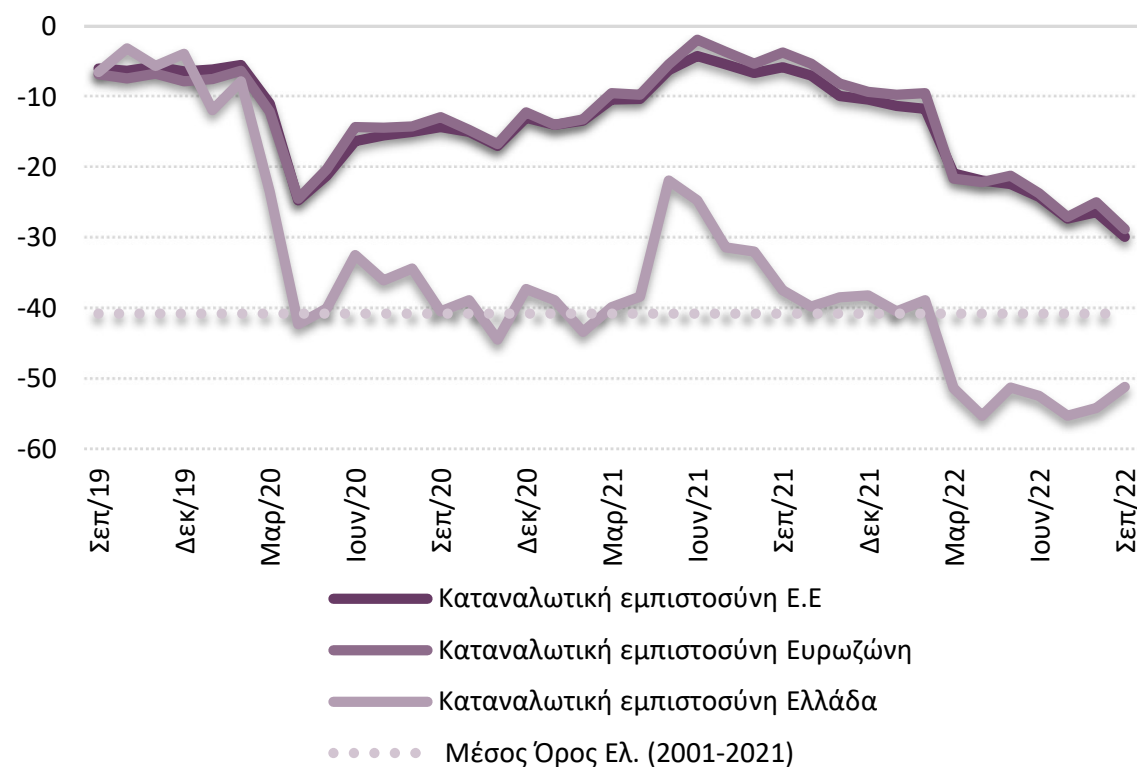
Μικρή ανάκαμψη του εγχώριου δείκτη οικονομικού κλίματος τον Σεπτέμβριο, με βελτίωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης

Μικρή ενίσχυση του δείκτη οικονομικού κλίματος, απόρροια βελτίωσης των προσδοκιών σε όλους τους τομείς πλην της Βιομηχανίας

Ο δείκτης οικονομικού κλίματος ενισχύθηκε τον Σεπτέμβριο στις 105,1 μονάδες, έναντι 101,5 μονάδων τον Σεπτέμβριο και 109,2 μονάδων πριν ένα χρόνο

....με το δείκτη καταναλωτικής εμπιστοσύνης να βελτιώνεται ελαφρά

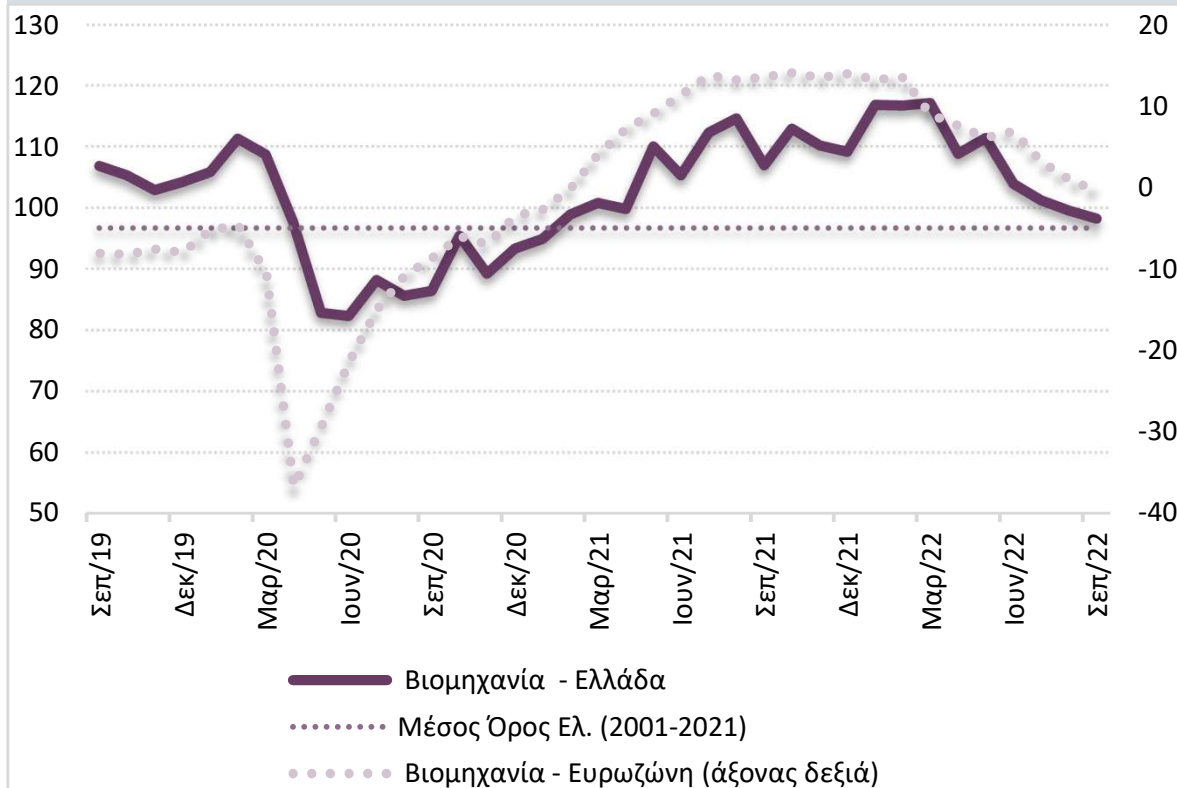

Ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης ενισχύθηκε τον Σεπτέμβριο και διαμορφώθηκε στις -51,2 μονάδες, από -54,2 τον προηγούμενο μήνα, αισθητά χαμηλότερα από την αντίστοιχη περυσινή περίοδο (-13,7 μονάδες).

Πηγή: IOBE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έως 09/2022

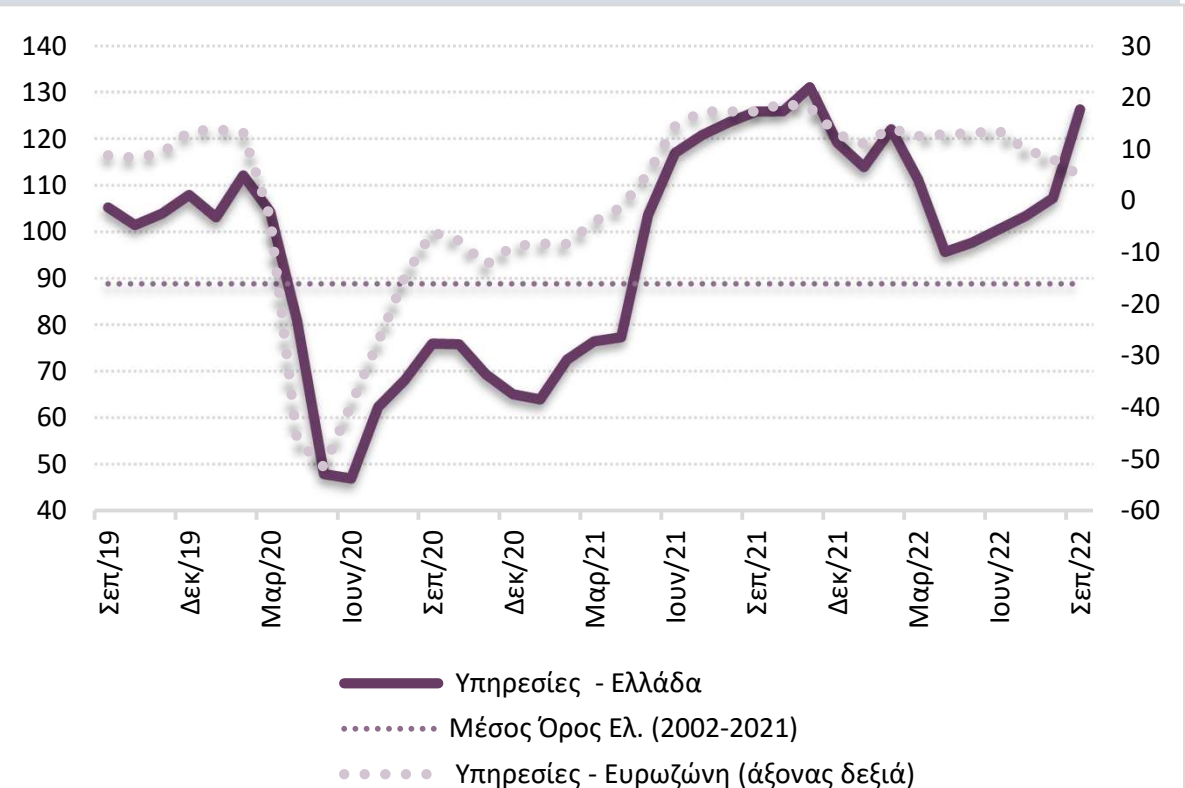
Υποχώρηση των επιχειρηματικών προσδοκιών στη Βιομηχανία, σημαντική ενίσχυση στις Υπηρεσίες

Νέα επιδείνωση των προσδοκιών στη βιομηχανία, αισθητή υποχώρηση της παραγωγής τους προσεχείς μήνες

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη **Βιομηχανία** υποχώρησε τον Σεπτέμβριο στις 98,2 (από 99,5 τον Αύγουστο) μονάδες, επίπεδο αισθητά χαμηλότερο από το αντίστοιχο περυσινό (106,9 μον.).

Σημαντική βελτίωση στις προσδοκίες των Υπηρεσιών, αισιοδοξία για την τρέχουσα κατάσταση

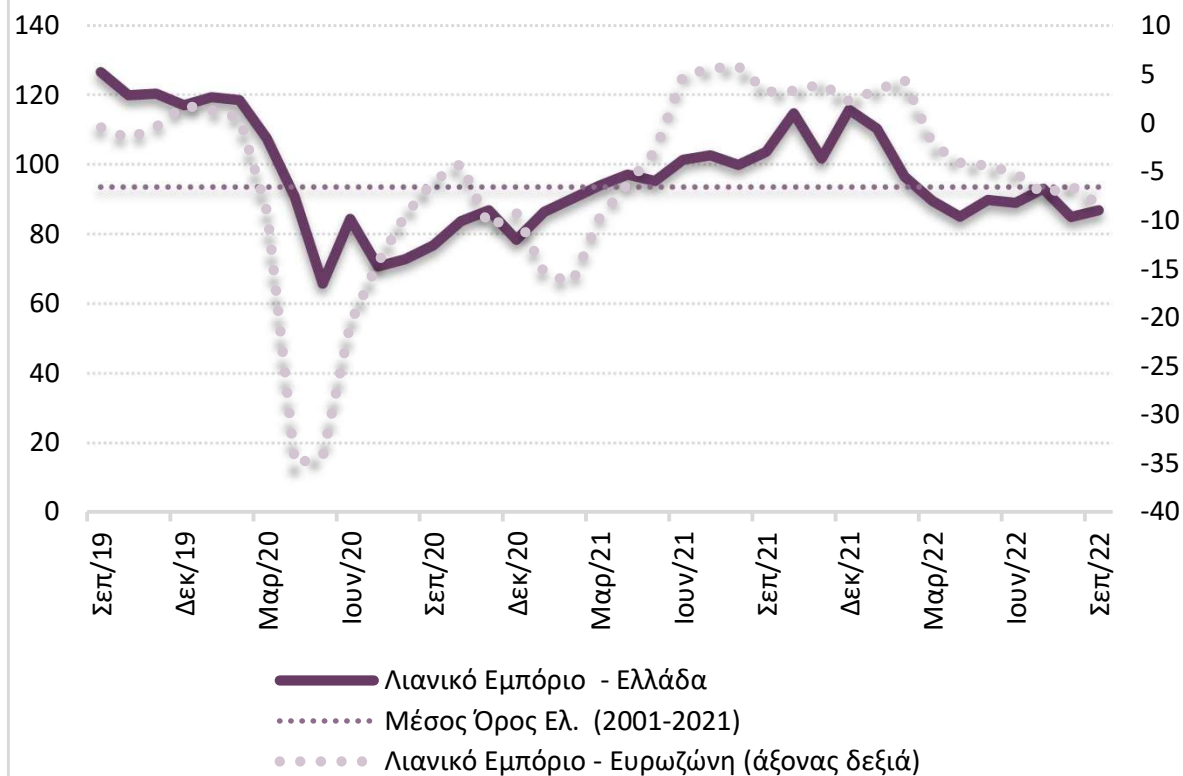

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** ενισχύθηκε σημαντικά τον Σεπτέμβριο, στις 126,3 μονάδες, από 107,2 τον προηγούμενο μήνα, σε αντίστοιχα επίπεδα με πριν ένα χρόνο (125,8 μον.).

Πηγή: IOBE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έως 09/2022

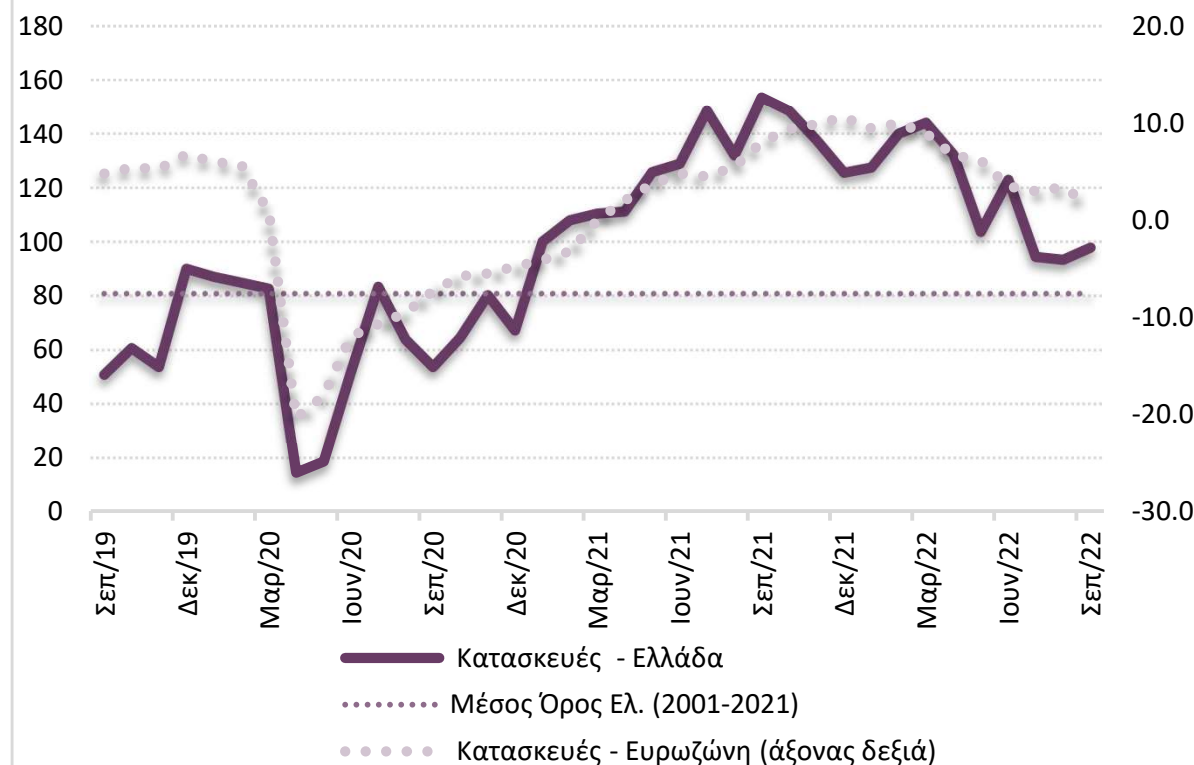
Αισθητή βελτίωση στις Κατασκευές, ηπιότερη στο Λιανικό εμπόριο

Ήπια βελτίωση των προσδοκιών στο Λιανικό εμπόριο

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στο **Λιανικό Εμπόριο** ενισχύθηκε ήπια τον Σεπτέμβριο και διαμορφώθηκε στις 86,9 (από 84,9 τον Αύγουστο) μονάδες. Ένα έτος νωρίτερα βρισκόταν αρκετά υψηλότερα, στις 103,6 μονάδες.

Αισθητή ενίσχυση στις Κατασκευές, προερχόμενη τόσο από τις Ιδιωτικές Κατασκευές όσο και από Δημόσια έργα

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Κατασκευές** ενισχύθηκε αισθητά τον Σεπτέμβριο, στις 97,9 μονάδες (από 93,3 μον. τον Αύγουστο), επίπεδο ωστόσο σημαντικά χαμηλότερο του αντίστοιχου περυσινού (153,5 μονάδες)

Πηγή: IOBE, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έως 09/2022

4. Βραχυχρόνιοι δείκτες δραστηριότητας

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2022

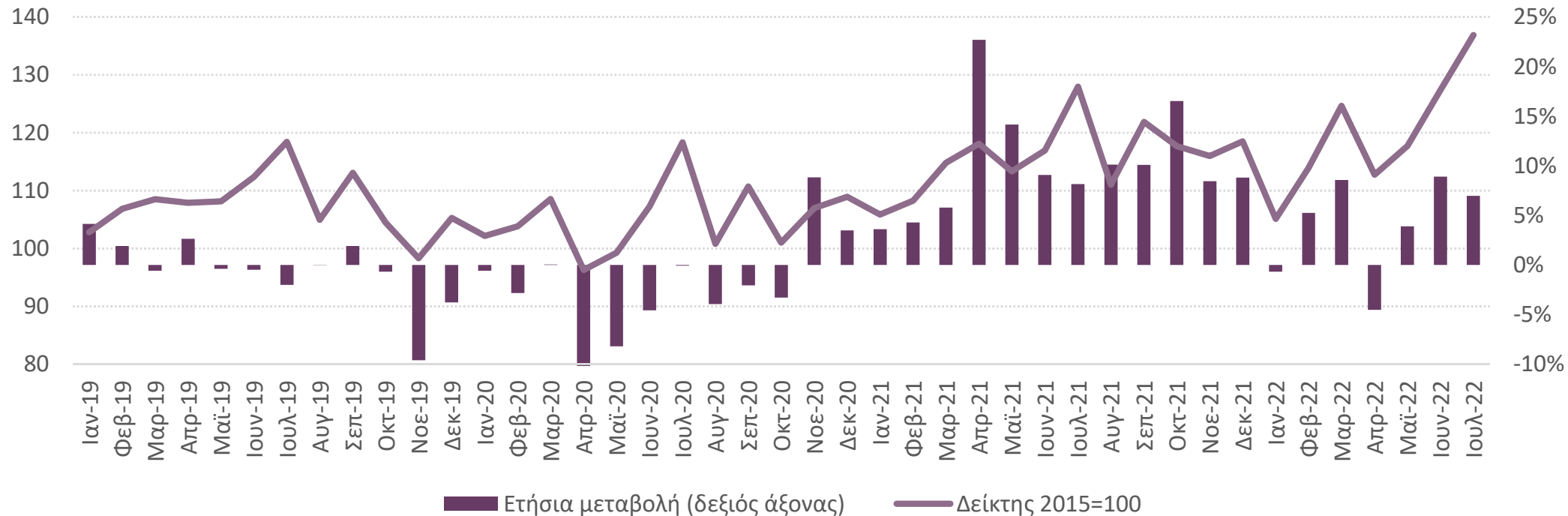
«Επιφυλακτικές προσδοκίες εν όψει υψηλής αβεβαιότητας»

Βραχυχρόνιοι δείκτες δραστηριότητας - Σύνοψη

- Ενίσχυση της **βιομηχανικής παραγωγής** και του όγκου πωλήσεων στο **Λιανικό Εμπόριο** τον Ιούλιο, κατά 7,0% και 1,7% αντίστοιχα, σε ετήσια βάση.
- Σημαντική άνοδος της παραγωγής στις **Κατασκευές** κατά 23,9% στο πρώτο εξάμηνο του 2022.
- Βραδύτερη αποκλιμάκωση του **ποσοστού ανεργίας** τον Αύγουστο του 2022, στο 11,6%.
- Στον **εξωτερικό τομέα**, πλεόνασμα €1,1 δισεκ. καταγράφηκε στο ΙΤΣ τον Ιούλιο, διπλάσιο σε σύγκριση με το 2021, με ελλειμματικά τα ισοζύγια αγαθών και πρωτογενών εισοδημάτων, ενώ σημαντικό πλεόνασμα δημιουργήθηκε στις υπηρεσίες και μικρότερο στα δευτερογενή εισοδήματα.
- Έλλειμμα €3,1 δισεκ. στο **ισοζύγιο αγαθών** τον Ιούλιο, με σημαντική αύξηση εισαγωγών (+€2,3 δισεκ.) και εξαγωγών (+€1,4 δισεκ.), ενώ περίπου το 33%-35% των εξαγωγών και εισαγωγών αφορά καύσιμα.
- Πλεόνασμα €3,9 δισεκ. στο **ισοζύγιο υπηρεσιών** τον Ιούλιο, με αύξηση εισπράξεων €1,7 δισεκ. και των πληρωμών €271 εκατ., ενώ οι τουριστικές εισπράξεις αποτέλεσαν το 83% των αυξημένων εισροών.
- Οριακά ηπιότερος ο **πληθωρισμός** τον Αύγουστο από ότι τον Ιούλιο (11,2%), από ασθενέστερη θετική επίδραση των ενεργειακών αγαθών. Στα υψηλότερα επίπεδα τουλάχιστον της τελευταίας 27ετίας.

Αύξηση βιομηχανικής παραγωγής κατά 7,0% τον Ιούλιο, σε συνέχεια αντίστοιχης ανόδου κατά 8,2% πριν ένα χρόνο

Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, έως 07/2022

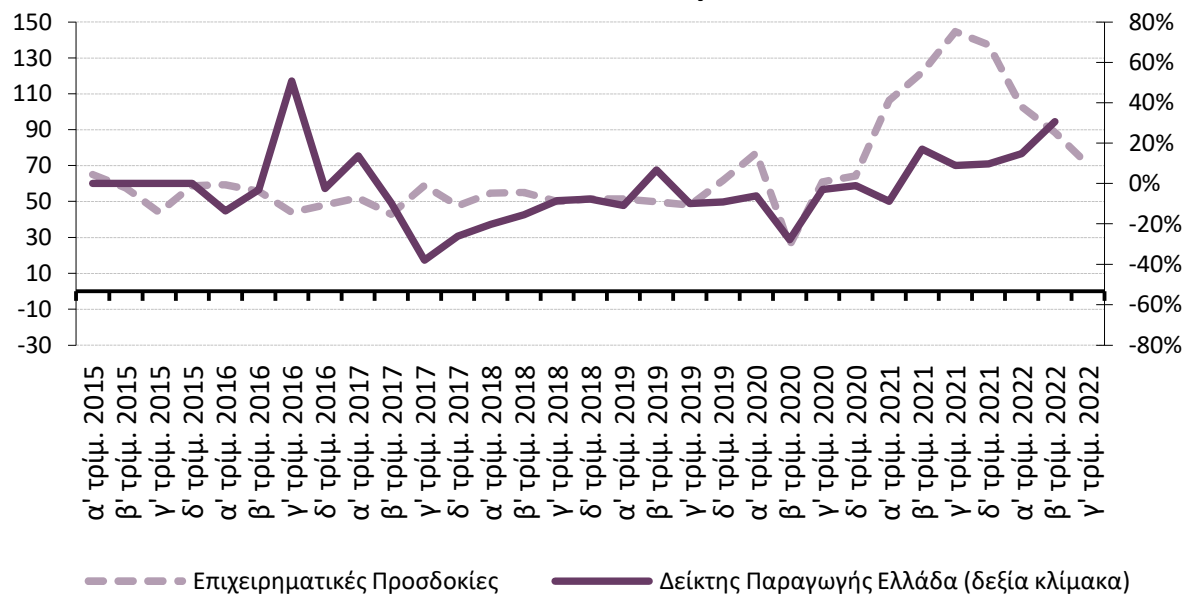
Μεταξύ των βασικών τομέων, βελτίωση στη Μεταποίηση (+6,5% ετήσια μεταβολή) και στην Παροχή Ηλεκτρικού Ρεύματος (11,1%). Υποχώρηση 10,1% στα Ορυχεία-Λατομεία και στην Παροχή Νερού (-0,6%).

Στους βασικούς υποκλάδους για την οικονομία, η παραγωγή των Μετάλλων αυξήθηκε κατά 5,2%, στα Τρόφιμα κατά 6,8% και στα Φάρμακα κατά 0,8%

Αύξηση της δραστηριότητας στις Κατασκευές στο πρώτο μισό του 2022 – αύξηση και στον όγκο πωλήσεων του Λιανεμπορίου τον Ιούλιο

Άνοδος της παραγωγής στις Κατασκευές κατά 23,9% στο πρώτο εξάμηνο του 2022, αντί 6,1% στην ίδια περίοδο του 2021

Παραγωγή και Επιχειρηματικές Προσδοκίες στις Κατασκευές

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΙΟΒΕ, έως 9/22

Υποχώρηση των προσδοκιών στις Κατασκευές στο εννεάμηνο του 2022 κατά 13,6 μονάδες. Τον Ιούλιο του 2022, πτώση κατά 37,5 μονάδες σε σχέση με τον Ιούλιο του 2021

Αύξηση του όγκου των πωλήσεων στο Λιανικό Εμπόριο τον Ιούλιο κατά 1,7% (αντί αύξησης 11,3% τον Ιούλιο του 2021).

Δείκτης Όγκου στο Λιανικό Εμπόριο (ετήσια % μεταβολή)

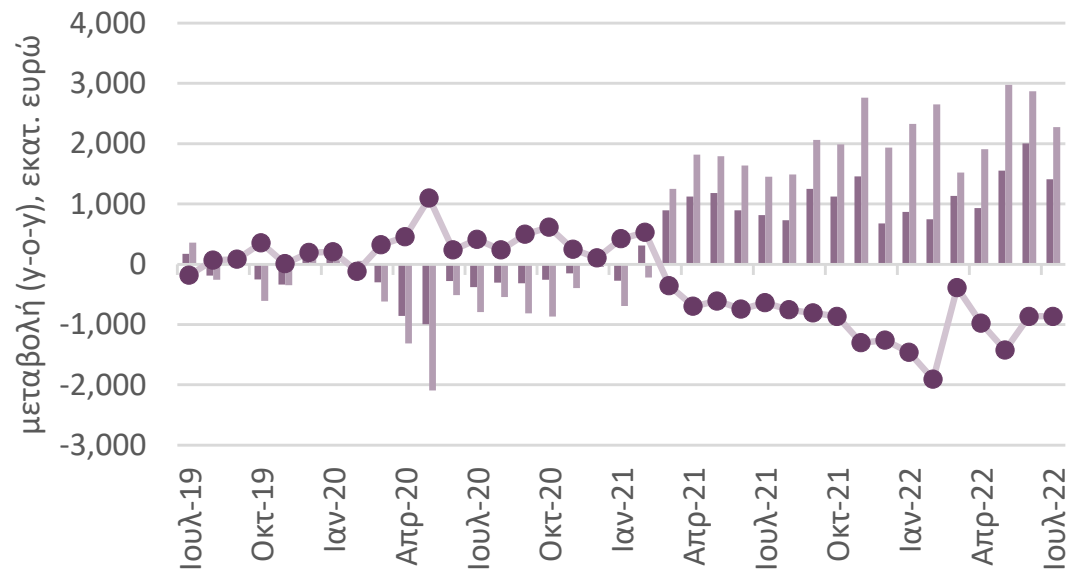

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, έως 7/22

Μείωση σε Ένδυση-Υπόδηση (-16,0%), σε Έπιπλα (-3,3%) και σε Καύσιμα (-2,6%). Αύξηση πωλήσεων σε Βιβλία-Χαρτικά (8,3%), σε Φάρμακα-Καλλυντικά (8,2%) και στα Μεγάλα Καταστήματα Τροφίμων (3,2%). Σχεδόν αμετάβλητες οι πωλήσεις στα Πολυκαταστήματα (+0,6%).

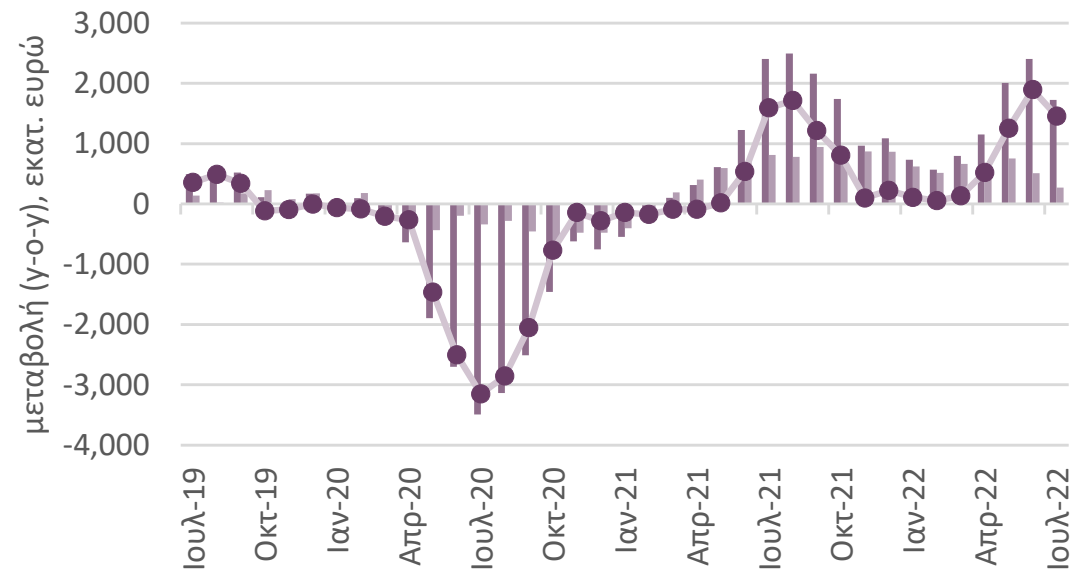
Διόγκωση του ελλείμματος του ισοζυγίου αγαθών και διεύρυνση του πλεονάσματος του ισοζυγίου υπηρεσιών τον Ιούλιο

Ισοζύγιο Αγαθών

■ Εξαγωγές αγαθών ■ Εισαγωγές αγαθών ● Ισοζύγιο Αγαθών

Ισοζύγιο Υπηρεσιών

■ Εισπράξεις ■ Πληρωμές ● Ισοζύγιο Υπηρεσιών

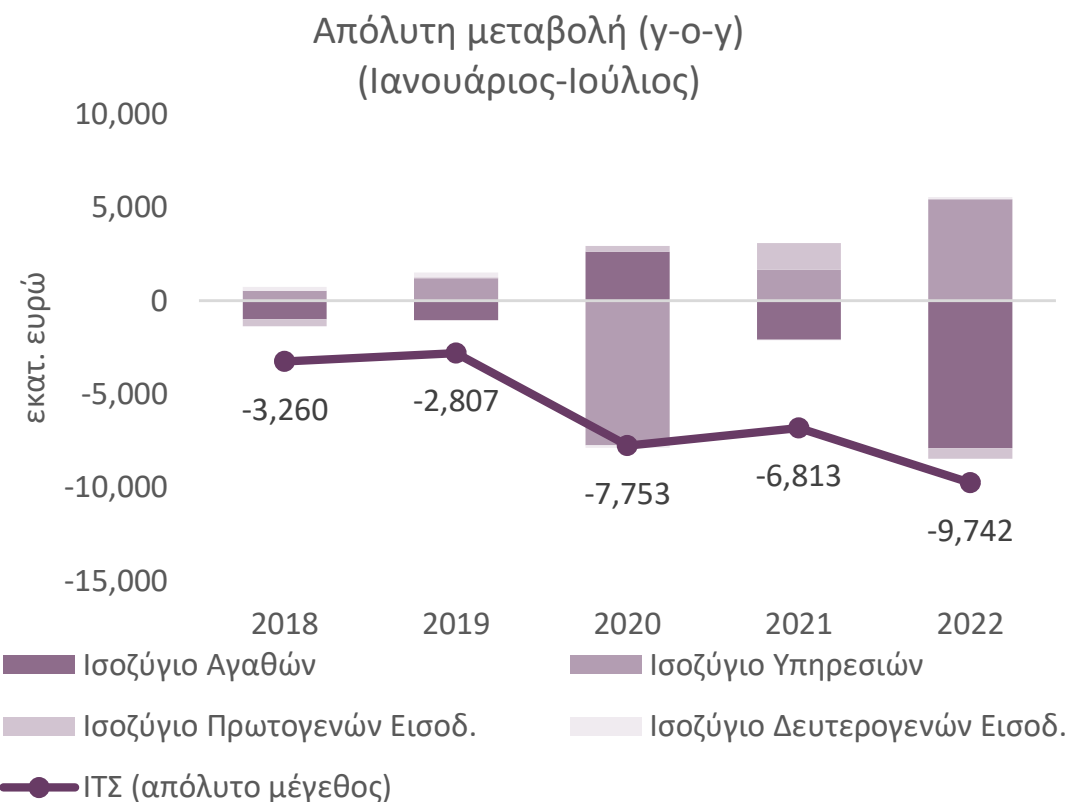
Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 07/2022

Τον Ιούλιο το έλλειμμα στο ισοζύγιο αγαθών διαμορφώθηκε στα €3,1 δισεκ., έναντι €2,2 δισεκ. το 2021, με αύξηση των εισαγωγών κατά €2,3 δισεκ. και των εξαγωγών κατά €1,4 δισεκ. Το 34% των εξαγωγών αφορά καύσιμα, έναντι 21% πέρυσι, ενώ στις εισαγωγές τα καύσιμα αποτελούν το 35% των συνολικών εισαγωγών αγαθών, έναντι 19% τον Ιούλιο του 2021.

Το πλεόνασμα στο ισοζύγιο υπηρεσιών διαμορφώθηκε στα €3,9 δισεκ., έναντι €2,5 δισεκ. το 2021. Οι εισπράξεις αυξήθηκαν κατά €1,7 δισεκ. και οι πληρωμές κατά €271 εκατ., με το 83% των αυξημένων εισπράξεων να προέρχεται από τον τουρισμό. Οι τουριστικές υπηρεσίες τον Ιούλιο ξεπέρασαν οριακά τα επίπεδα του 2019, ενώ είναι κατά 60% αυξημένες σε σύγκριση με το 2021.

Στα €9,7 δισεκ. το έλλειμμα του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών (ΙΤΣ), στο πρώτο επτάμηνο του 2022

Διόγκωση του ελλείμματος στα αγαθά στο επτάμηνο του 2022 με ισχυρό αντιστάθμισμα από την αύξηση του πλεονάσματος στο Ισοζύγιο Υπηρεσιών λόγω τουρισμού. Μείωση πλεονάσματος στα πρωτογενή εισοδήματα και μικρή αύξηση στο πλεόνασμα των δευτερογενών εισοδημάτων.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 07/2022

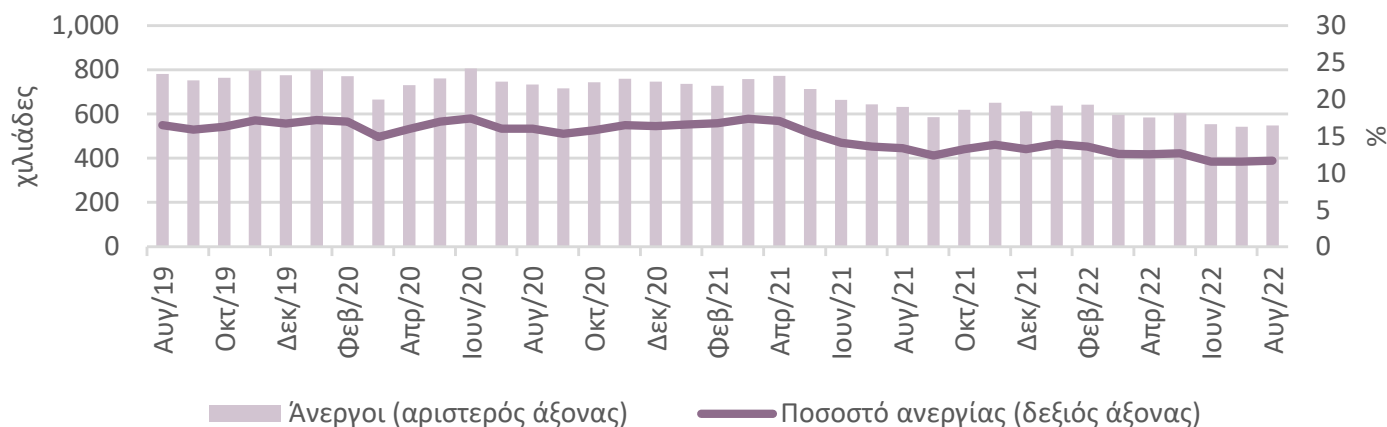
Ιούλιος 2022: Σχεδόν διπλάσιο πλεόνασμα στο ΙΤΣ τον Ιούλιο, στα €1,1 δισεκ., έναντι €570 εκ. το 2021.

Ιανουάριος – Ιούλιος 2022: Έλλειμμα €9,7 δισεκ. στο πρώτο επτάμηνο του 2022, έναντι €6,8 δισεκ. το 2021.

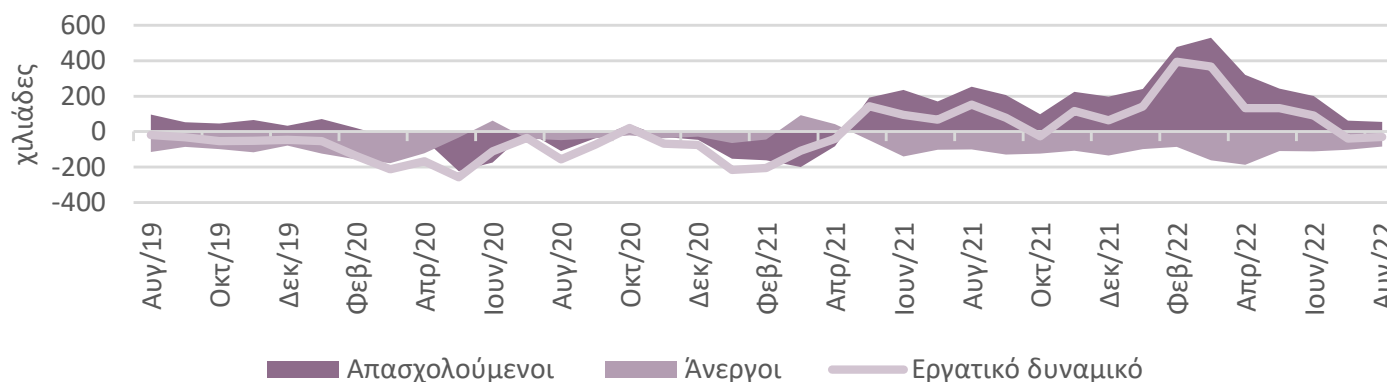
- Αύξηση του ελλείμματος του ισοζυγίου αγαθών κατά €7,9 δισεκ., με διπλάσια και πάλι αύξηση εισαγωγών (€16,5 δισεκ.) έναντι των εξαγωγών (€8,6 δισεκ.). Οι εξαγωγές και οι εισαγωγές καυσίμων αποτελούν 50% περίπου των αυξημένων ροών στο πρώτο επτάμηνο.
- Το πλεόνασμα στο ισοζύγιο υπηρεσιών ενισχύθηκε κατά €5,4 δισεκ. έναντι του 2021, με αύξηση των εισπράξεων κατά €9,3 δισεκ. και τω πληρωμών κατά €3,9 δισεκ. Οι τουριστικές εισπράξεις (€8,8 δισεκ.) αποτελούν το 57% της αύξησης των συνολικών εισπράξεων και βρίσκονται πολύ κοντά (97%) στο επίπεδο του 2019.
- Το πλεόνασμα στα πρωτογενή εισοδήματα μειώθηκε στα €569 εκατ. με μείωση εισπράξεων και αύξηση πληρωμών, ενώ στο ισοζύγιο δευτερογενών εισοδημάτων καταγράφηκε βελτίωση στο πλεόνασμα κατά €116 εκατ., λόγω μεγαλύτερης αύξησης εισπράξεων έναντι πληρωμών.

Επιβραδύνθηκε περαιτέρω ο ρυθμός μείωσης του ποσοστού ανεργίας τον Αύγουστο

Ποσοστό ανεργίας και αριθμός ανέργων στην Ελλάδα

Ετήσια μεταβολή στον αριθμό των απασχολούμενων, ανέργων και του εργατικού δυναμικού

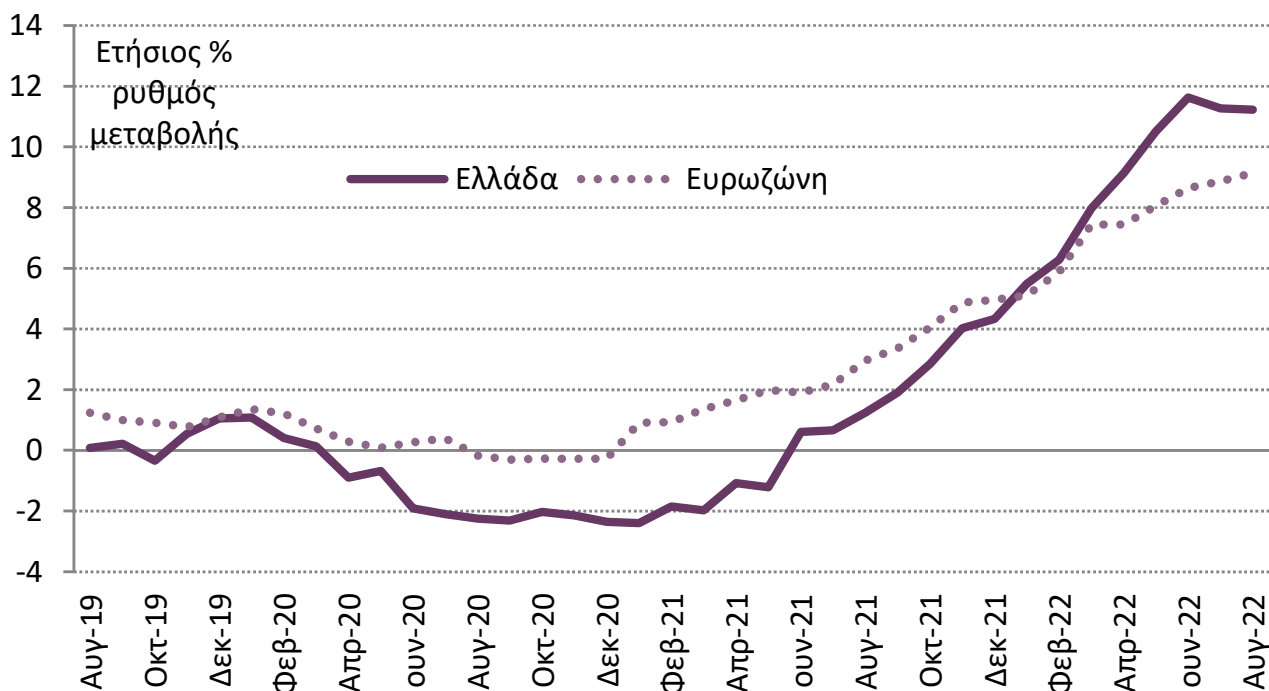

- Το μη εποχικά προσαρμοσμένο ποσοστό ανεργίας τον Αύγουστο του 2022 κατήλθε στο 11,6% από το 13,4% τον Αύγουστο του 2021 (-1,7 ποσοστιαίες μονάδες).
- Ο αριθμός των ανέργων περιορίστηκε κατά 13,4% ή κατά 84,9 χιλ., από τους 632,5 χιλ. στους 547,6 χιλ., δηλαδή στα επίπεδα του Νοεμβρίου 2009.
- Την συγκεκριμένη περίοδο η απασχόληση αυξήθηκε ήπια, κατά 1,4% (ή 55,4 χιλ. άτομα), από τα 4.100,2 χιλ. στα 4.155,7 χιλ.
- Παράλληλα, ο μη ενεργός πληθυσμός περιορίστηκε οριακά κατά 0,1% ή κατά 2,6 χιλ. άτομα (στα 3.122,9 χιλ. από τα 3.125,5 χιλ.), ενώ το εργατικό δυναμικό περιορίστηκε κατά 29,5 χιλ. άτομα ή κατά 0,6% (από τα 4.732,7 χιλ. στα 4.703,2 χιλ.).
- Σε σύγκριση με τον Ιούλιο του 2022 (11,5%) το ποσοστό ανεργίας τον Αύγουστο του 2022 αυξήθηκε κατά 0,1 ποσοστιαίες μονάδες.

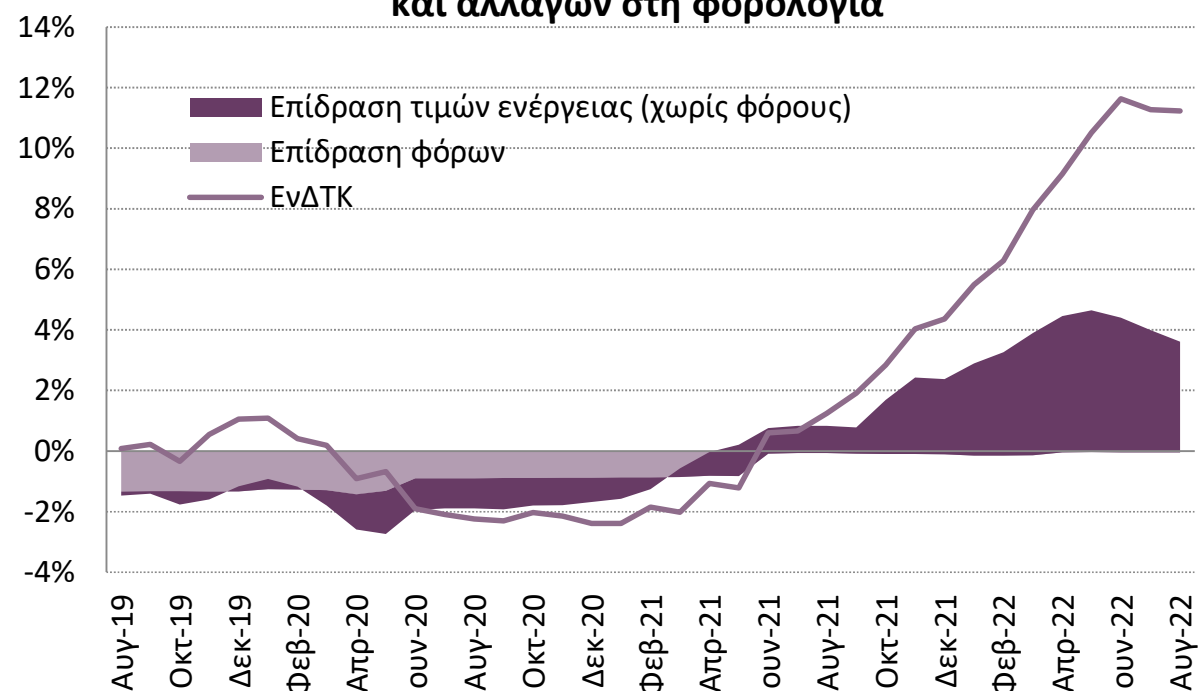
Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, έως 08/2022

Οριακά ασθενέστερη η άνοδος των τιμών τον Αύγουστο, παραμένει ωστόσο υψηλότερη από τον μ.ό. στην Ευρωζώνη

Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ)

ΕνΔΤΚ στην Ελλάδα και επίδραση τιμών ενεργειακών προϊόντων και αλλαγών στη φορολογία

Πηγές: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat, έως 08/2022

Ελλάδα: Εναρμονισμένος πληθωρισμός 11,2% τον Αύγουστο, από 11,3% τον Ιούλιο. Στα υψηλότερα επίπεδα τουλάχιστον της τελευταίας 27ετίας. Ισχυρότερη η θετική επίδραση της εγχώριας ζήτησης.

– Ηπιότερος ο πληθωρισμός τον Αύγουστο από την ασθενέστερη αυξητική επίδραση των τιμών ενεργειακών αγαθών (3,7%). Μηδενική η επίδραση των έμμεσων φόρων. Ελαφρώς ενισχυμένη η θετική επίδραση των αγαθών πλην ενέργειας και φόρων (7,6%).

Για τον Σεπτέμβριο προβλέπεται ρυθμός μεταβολής ΕνΔΤΚ, 12,1%

Ευρωζώνη: Εντονότερος ο πληθωρισμός τον Αύγουστο, στο 9,1%.

5. Δημοσιονομικά

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2022

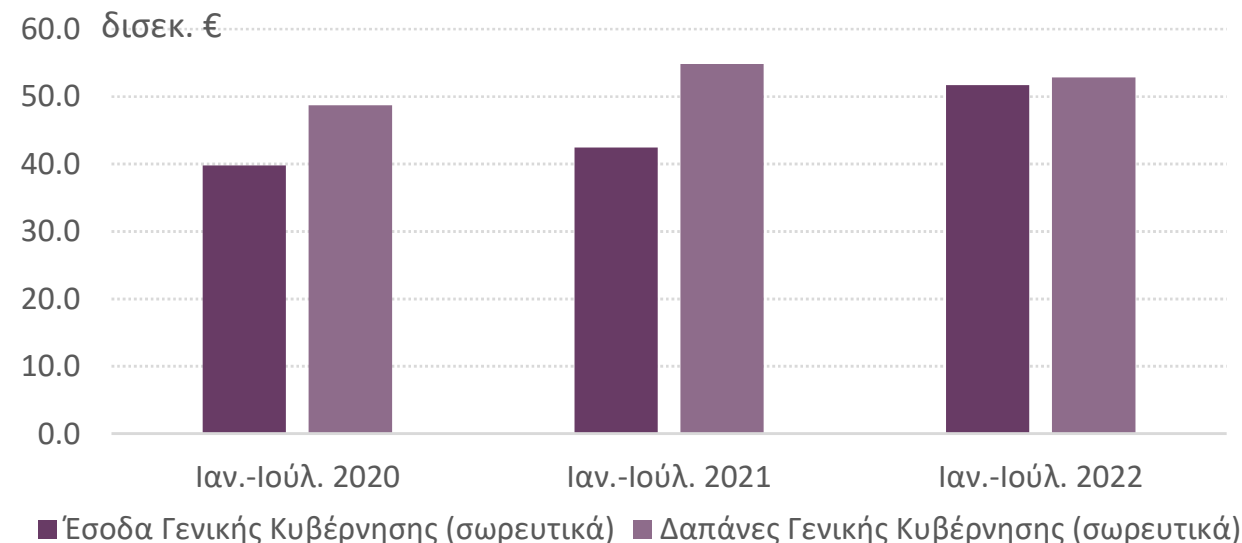
*«Επιφυλακτικές προσδοκίες εν όψει υψηλής
αβεβαιότητας»*

- **Βελτίωση των δημοσίων οικονομικών** τον Ιούλιο σε σχέση με ένα έτος πριν, από τη μεγάλη ετήσια **αύξηση των εσόδων (+37,9%)**. Η αύξηση των εσόδων προήλθε κυρίως από την αύξηση στα έσοδα από μεταβιβάσεις, καθώς και από τα έσοδα από έμμεσους και άμεσους φόρους. Μικρή **μείωση των δαπανών σε σχέση με πέρυσι (-0,5%)** η οποία προήλθε κυρίως από μείωση στις τρέχουσες μεταβιβάσεις και στις επιδοτήσεις.
- Στην περίοδο Ιανουαρίου-Ιουλίου τα **έσοδα** ήταν €9,24 δισεκ. περισσότερα σε σχέση με πέρυσι, κυρίως λόγω αυξημένων εισπράξεων έμμεσων φόρων (+€4,21 δισεκ.) και κεφαλαιακών μεταβιβάσεων (+€2,22 δισεκ.).
- **Περιορισμός δαπανών** κατά €2,00 δισεκ., από χαμηλότερες μεταβιβάσεις προς νοικοκυριά και επιχειρήσεις (-€4,1 δισεκ.) και λιγότερες επιδοτήσεις (-€1,3 δισεκ.)
- **Πρωτογενές πλεόνασμα** Γενικής Κυβέρνησης στην περίοδο Ιανουαρίου-Ιουλίου €1,89 δισεκ., έναντι ελλείμματος €9,33 δισεκ. πριν ένα χρόνο
- Η μέση **απόδοση των ελληνικών 10-ετών ομολόγων** σημείωσε άνοδο τον Αύγουστο, σε 3,5%, με το spread έναντι των αντίστοιχων Γερμανικών να διευρύνεται στις 243 μ.β.

Μεγάλη ετήσια αύξηση εσόδων τον Ιούλιο, οριακή ετήσια μείωση των δαπανών.

**Αύξηση των εσόδων τον Ιούλιο κατά +37,9%, από +5,0% τον Ιούνιο.
Οριακή μείωση των δαπανών κατά 0,5%, από αύξηση 10,9% ένα μήνα πριν.**

Έσοδα – Δαπάνες Γενικής Κυβέρνησης*

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, έως 07/2022

* Σε ταμειακή και ενοποιημένη βάση. Η Γενική Κυβέρνηση περιλαμβάνει τον Κρατικό Προϋπολογισμό, την Κεντρική Κυβέρνηση (ΔΕΚΟ, λοιπά νομικά πρόσωπα Δημοσίου, Νοσοκομεία), τους προϋπολογισμούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και των Ασφαλιστικών Ταμείων (ΟΚΑ)

Αυξημένα έσοδα τον Ιούλιο σε σχέση με πέρυσι κατά €2,7 δισεκ., κυρίως από περισσότερες μεταβιβάσεις (+€1,24 δισεκ.), μεγαλύτερες εισπράξεις έμμεσων φόρων (+766 εκατ.) και μεγαλύτερες εισπράξεις άμεσων φόρων (+512 εκατ.).

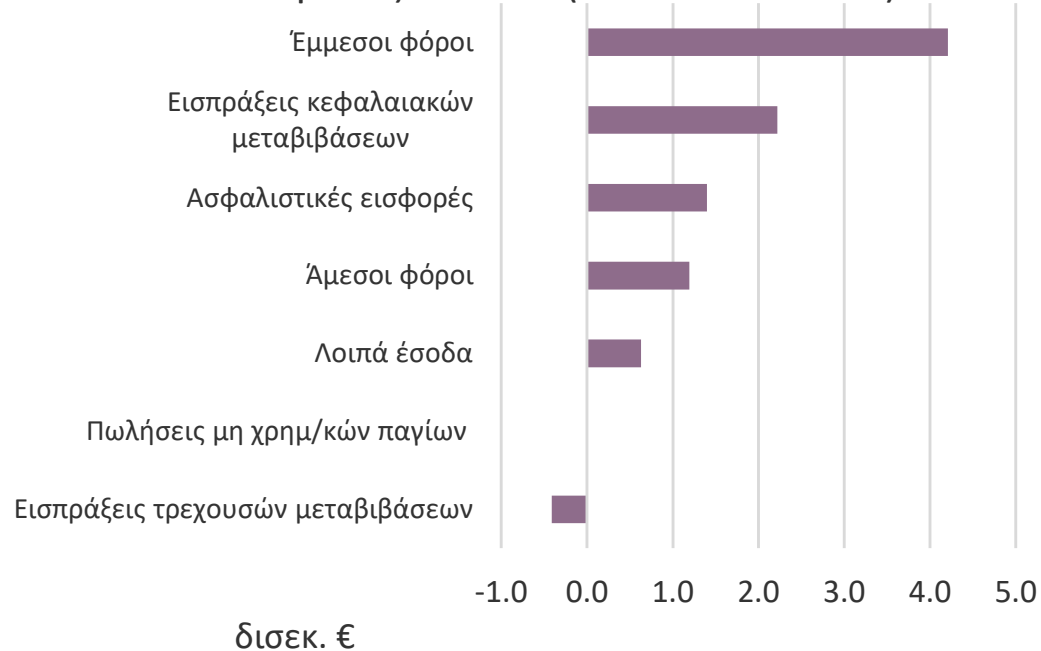
Οριακή ετήσια μείωση δαπανών κατά €41 εκατ., κυρίως λόγω της μείωσης στις τρέχουσες μεταβιβάσεις καταβληθείσες (-€413 εκατ.) και στις επιδοτήσεις (-€115 εκατ.). Σημαντική αύξηση στις κεφαλαιακές μεταβιβάσεις καταβληθείσες (+€319 εκατ.).

Στο αρχικό εξάμηνο τα έσοδα ήταν €9,24 δισεκ. περισσότερα (+21,8%) από πέρυσι ενώ οι δαπάνες ήταν λιγότερες κατά €2,00 δισεκ. (-3,7%).

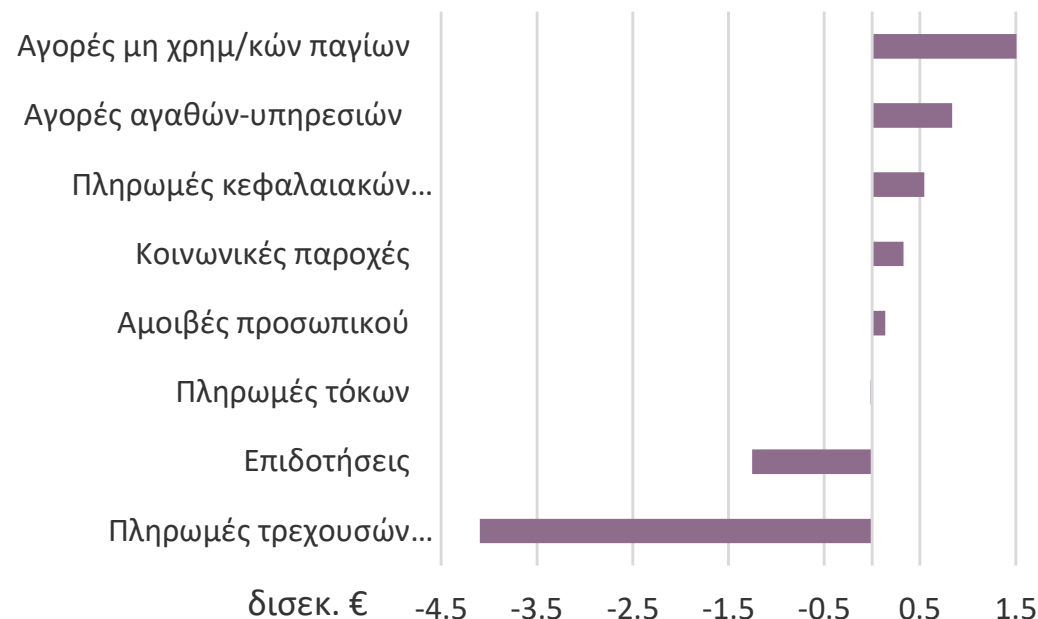
Πολύ μικρότερο έλλειμμα στο αρχικό εξάμηνο σε σχέση με πέρυσι, κυρίως από υψηλότερα έσοδα έμμεσων φόρων και λιγότερες πληρωμές τρεχ. μεταβιβάσεων

Κατηγορίες δημοσίων εσόδων – δαπανών

Μεταβολές εσόδων (Ιαν.-Ιούλ. '22-'21)

Μεταβολές δαπανών (Ιαν.-Ιούλ. '22-'21)

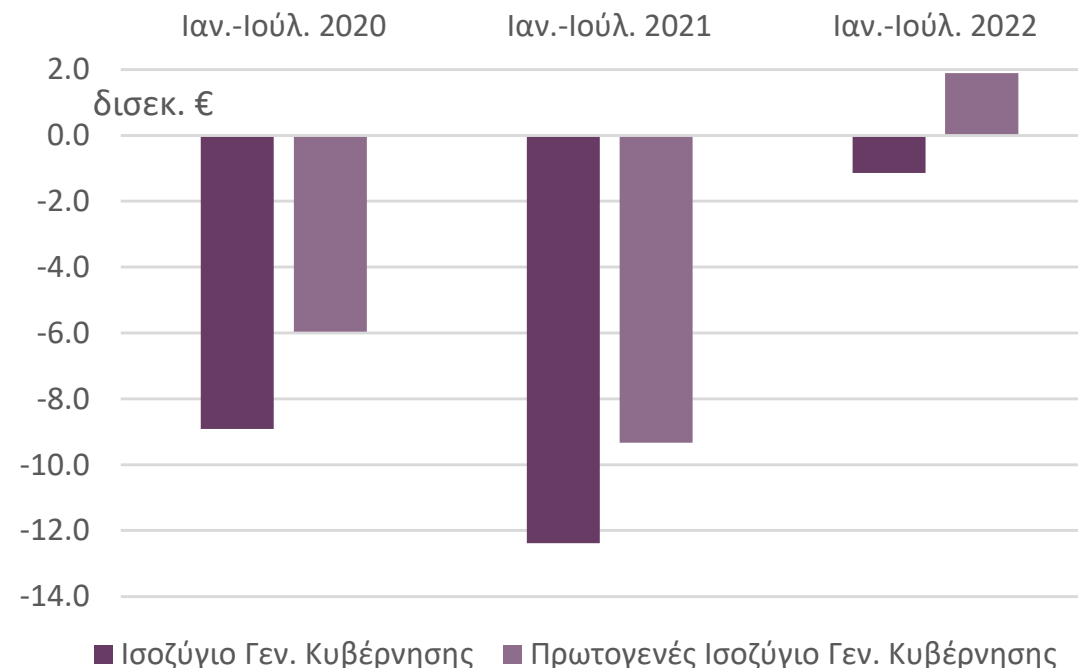

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, έως 07/2022

Αύξηση εσόδων στο επτάμηνο Ιανουαρίου-Ιουλίου σε σχέση με πέρυσι κατά €9,24 δισεκ., κυρίως από αυξημένες εισπράξεις έμμεσων φόρων (+€4,21 δισεκ.) και εισπράξεις κεφαλαιακών μεταβιβάσεων (+€2,22 δισεκ.).
Υποχώρηση δαπανών κατά €2,00 δισεκ., από χαμηλότερες πληρωμές τρεχουσών μεταβιβάσεων (-€4,1 δισεκ.) και λιγότερες επιδοτήσεις (-€1,3 δισεκ.)

Το πρωτογενές ισοζύγιο έγινε πλεονασματικό τον Ιούλιο, βελτιωμένο τόσο σε σχέση με πέρυσι τον ίδιο μήνα, όσο και στο επτάμηνο Ιαν-Ιουλ.

Ισοζύγιο-Πρωτογενές ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης*

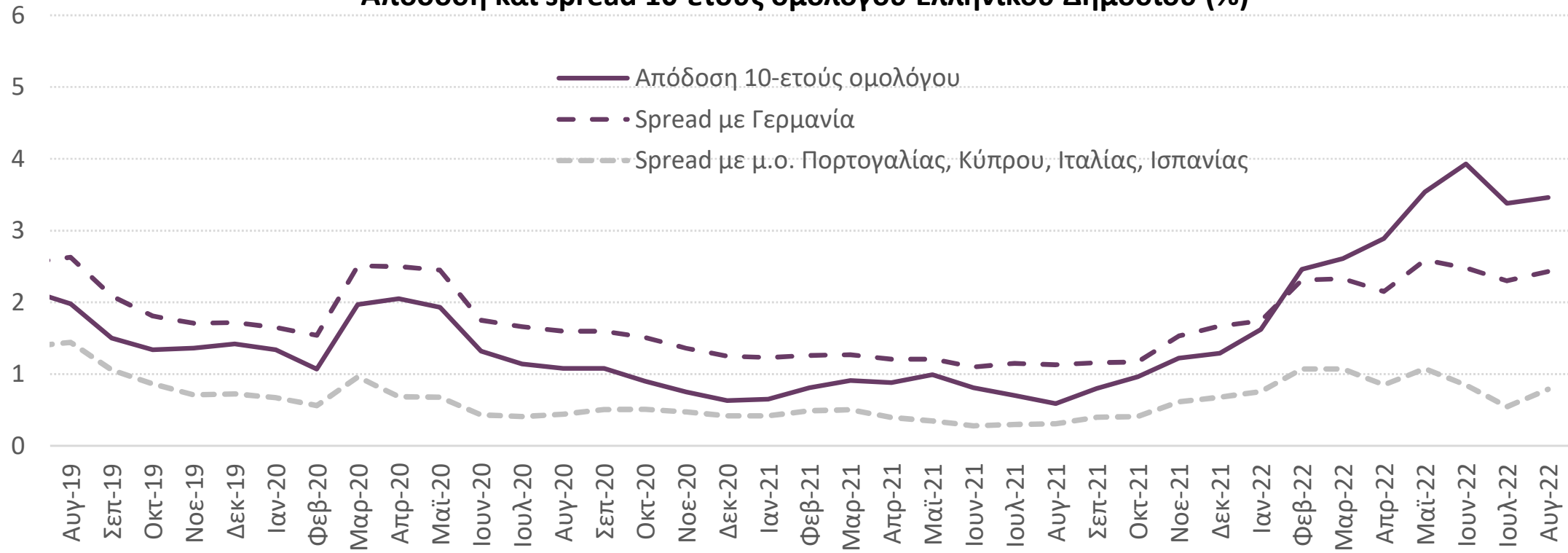
Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών, έως 07/2022

* Σε ταμειακή και ενοποιημένη βάση. Το Ισοζύγιο Γεν. Κυβέρνησης προκύπτει από τη διαφορά εσόδων-δαπανών της. Το Πρωτογενές Ισοζύγιο Γεν. Κυβέρνησης προκύπτει αφαιρώντας τις πληρωμές τόκων από το ισοζύγιο της.

Πλεόνασμα πρωτογενούς δημοσιονομικού ισοζυγίου τον Ιούλιο ύψους €2,44 δισεκ., έναντι ελλείμματος €292,1 εκατ. πριν ένα χρόνο. Η βελτίωση προήλθε κυρίως από την αύξηση των εσόδων (+€2,7 δισεκ.)
Βελτίωση Ισοζυγίου Γενικής Κυβέρνησης σε σχέση με πριν ένα έτος κατά €2,75 δισεκ., σε πλεόνασμα €2,34 δισεκ.
Στην περίοδο Ιανουαρίου-Ιουλίου, πρωτογενές πλεόνασμα €1,89 δισεκ., έναντι ελλείμματος €9,33 δισεκ. πριν ένα χρόνο

Η απόδοση των ελληνικών ομολόγων αυξήθηκε τον Αύγουστο...

Απόδοση και spread 10-ετούς ομολόγου Ελληνικού Δημοσίου (%)

... σε μέσο επιτόκιο 3,5% για το 10-ετές ομόλογο,

με το μέσο **spread** έναντι του αντίστοιχου γερμανικού να διευρύνεται από 230 μ.β. σε 243 μ.β.

Πηγή: ΕΚΤ, έως 08/2022

6. Τραπεζικά

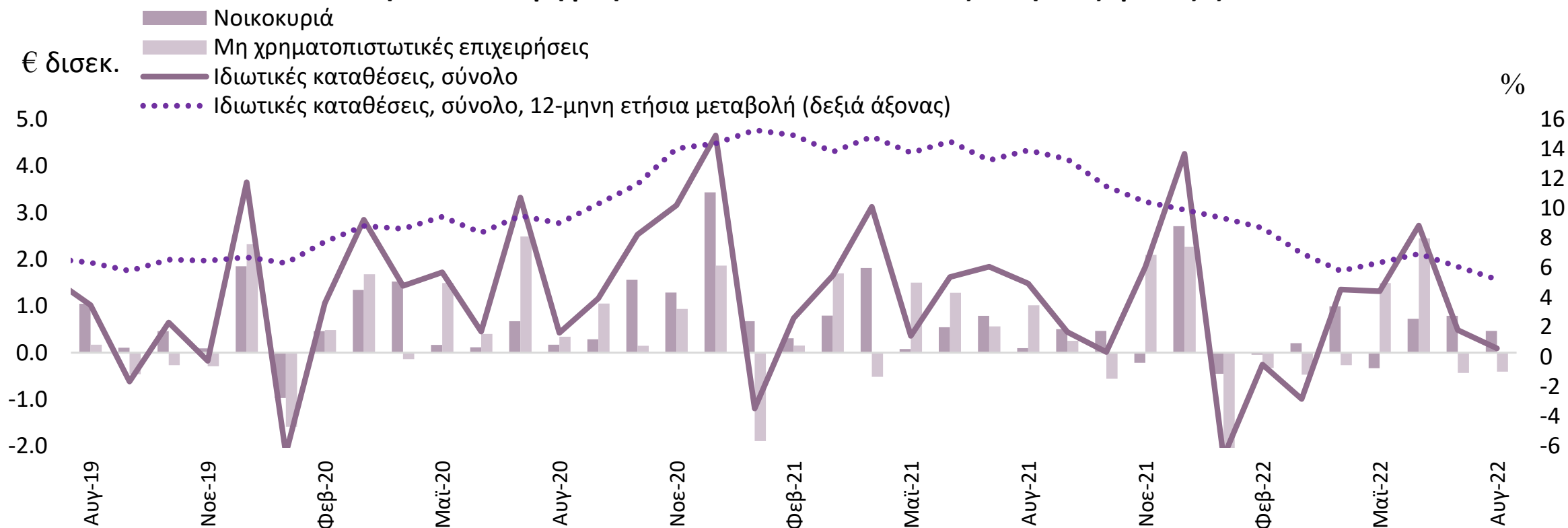
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2022

«Επιφυλακτικές προσδοκίες εν όψει υψηλής αβεβαιότητας»

- Οι **ιδιωτικές καταθέσεις** αυξήθηκαν οριακά μόνο, κατά €0,1 δισεκ. τον Αύγουστο, λόγω ανόδου των καταθέσεων των νοικοκυριών.
- Οι Μη Χρηματοπιστωτικές Επιχειρήσεις (ΜΧΕ) εκταμίευσαν €0,6 δισεκ. **νέα δάνεια τακτής λήξης** τον Αύγουστο, καταγράφοντας επιβράδυνση σε σχέση με το δίμηνο Ιουνίου-Ιουλίου.
- Η διαχείριση ακίνητης περιουσίας, το εμπόριο, η μεταποίηση και η ενέργεια απορρόφησαν μεγάλο ποσοστό των νέων δανείων τον Ιούλιο. Η **καθαρή χρηματοδότηση των νοικοκυριών** συνέχισε να συρρικνώνεται.
- Τα **επιτόκια νέου δανεισμού** προς τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά σημείωσαν άνοδο τον Αύγουστο, με διεύρυνση της απόκλισής τους από τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης.
- Το β' τρίμηνο του 2022, τα **ΜΕΔ** μειώθηκαν κατά €2,9 δισεκ., στο 10,0% του συνολικού δανειακού χαρτοφυλακίου. Είναι το χαμηλότερο ποσοστό από τον Δεκέμβριο του 2009.
- Η **χρηματιστηριακή αγορά** κατέγραψε σημαντικές απώλειες τον Σεπτέμβριο, κατά 7,9%, με τις τράπεζες να σημειώνουν πτώση κατά 8,1%.

Οι τραπεζικές καταθέσεις των ιδιωτών ενισχύθηκαν οριακά μόνο τον Αύγουστο κατά €0,1 δισεκ. ...

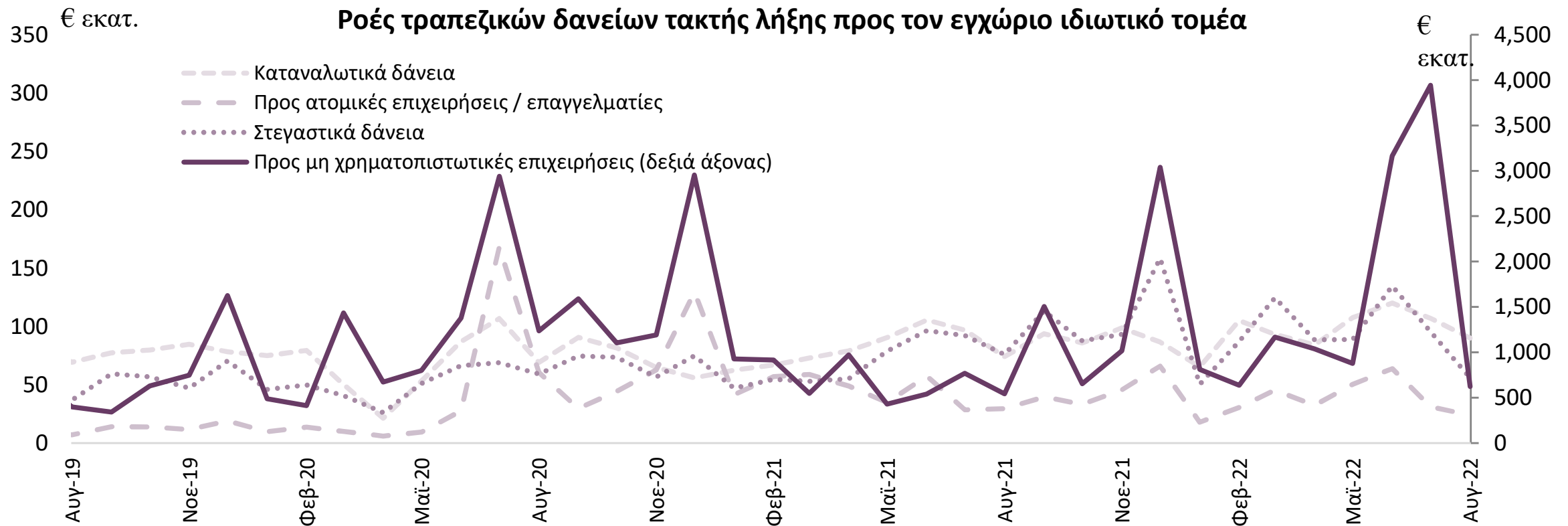
Μηνιαία καθαρή ροή ιδιωτικών καταθέσεων στις Ελληνικές τράπεζες

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 8/2022

... λόγω ανόδου κατά €0,5 δισεκ. των καταθέσεων των νοικοκυριών η οποία αντιστάθμισε την πτώση κατά €0,4 δισεκ. των καταθέσεων επιχειρήσεων. Ο 12-μηνος ρυθμός αύξησης των ιδιωτικών καταθέσεων ανήλθε σε 5,2%.

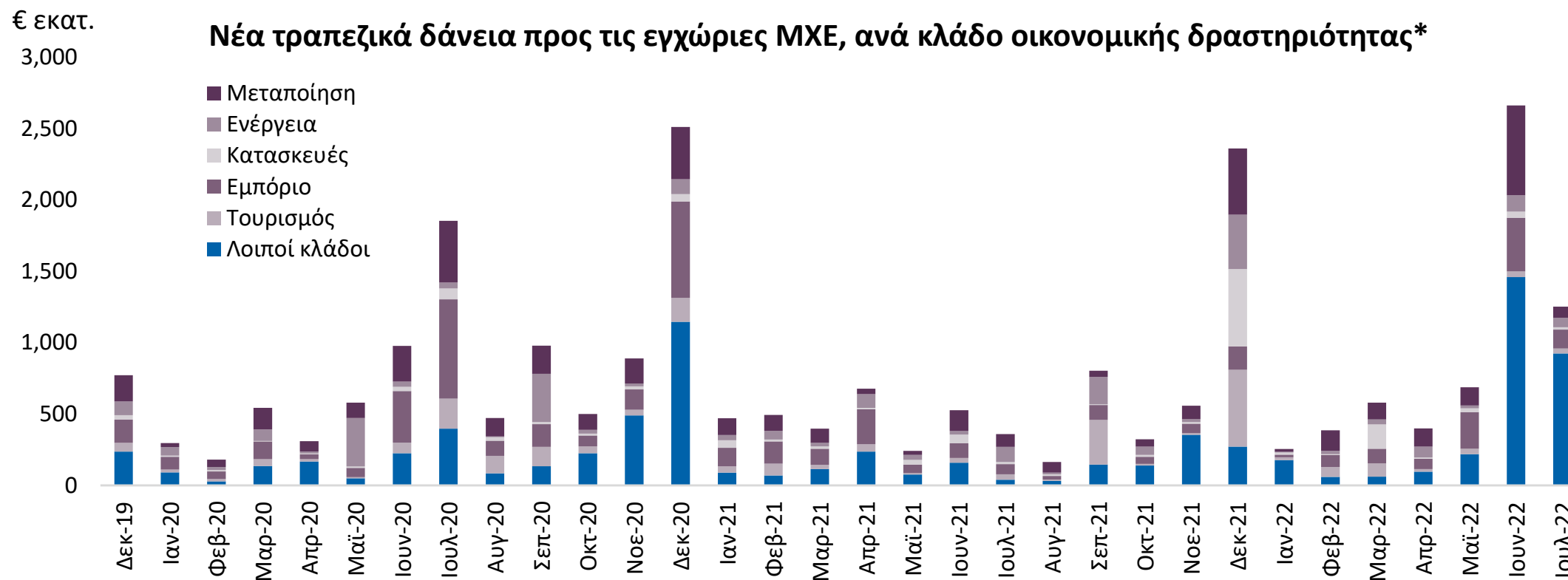
Οι Μη Χρηματοπιστωτικές Επιχειρήσεις (ΜΧΕ) εκταμίευσαν €0,6 δισεκ. νέα δάνεια τακτής λήξης τον Αύγουστο...

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 08/2022

... καταγράφοντας σημαντική επιβράδυνση σε σχέση με το δίμηνο Ιουνίου-Ιουλίου. Η καθαρή χρηματοδότηση των νοικοκυριών συνέχισε να συρρικνώνεται, με μόλις €146 εκατ. νέα δάνεια τον Αύγουστο.

Η διαχείριση ακίνητης περιουσίας, το εμπόριο, η μεταποίηση και η ενέργεια απορρόφησαν μεγάλο ποσοστό των νέων δανείων τον Ιούλιο

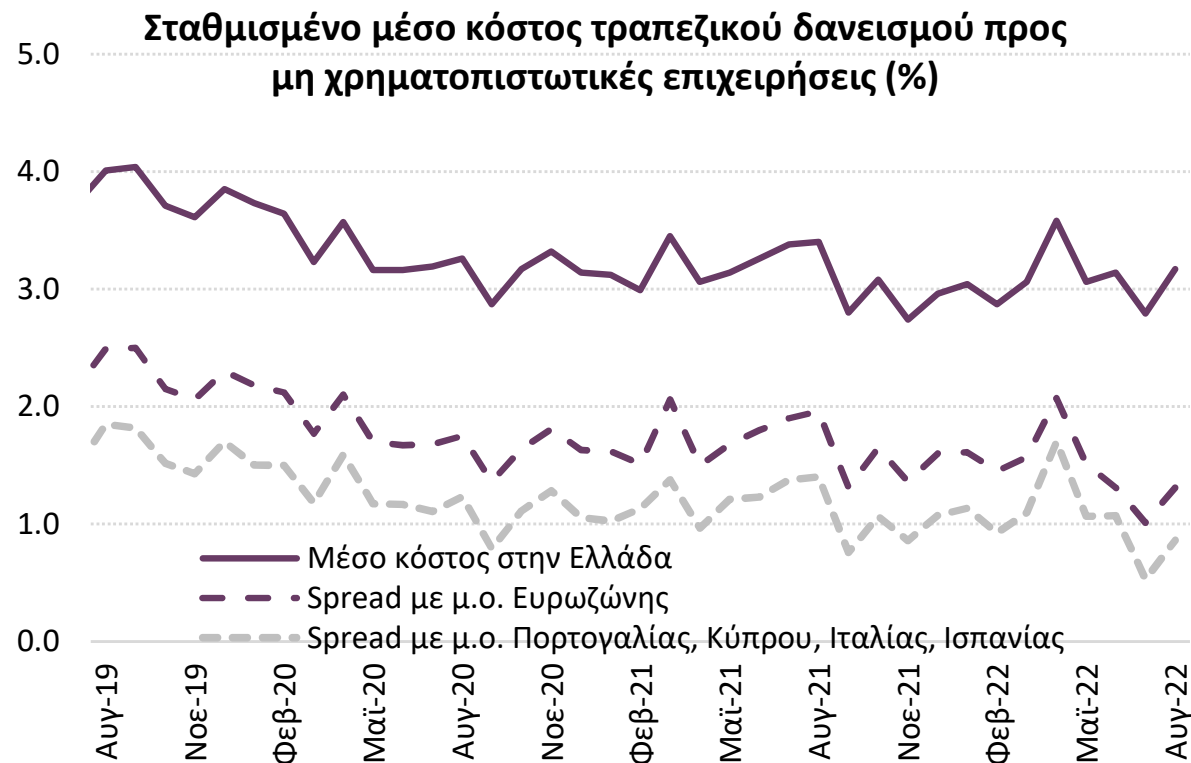

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 07/2022

*Ως νέα δάνεια ορίζονται τα δάνεια σε όλα τα νομίσματα των οποίων η ημερομηνία σύμβασης ανήκει στον εκάστοτε μήνα αναφοράς. Τα ποσά νέων δανείων ανά κλάδο αποτυπώνουν συνολικές μηνιαίες εκταμιεύσεις που καταγράφονται στη βάση AnaCredit. Η AnaCredit είναι μια κοινή βάση αναλυτικών πιστωτικών δεδομένων στην Ευρωζώνη, που δημιουργήθηκε κατόπιν πρωτοβουλίας της ΕΚΤ. Τα δεδομένα αφορούν αποκλειστικά χορηγήσεις προς εγχώριες επιχειρήσεις.

Τα μέσα επιτόκια νέου δανεισμού αυξήθηκαν για νοικοκυριά και επιχειρήσεις τον Αύγουστο

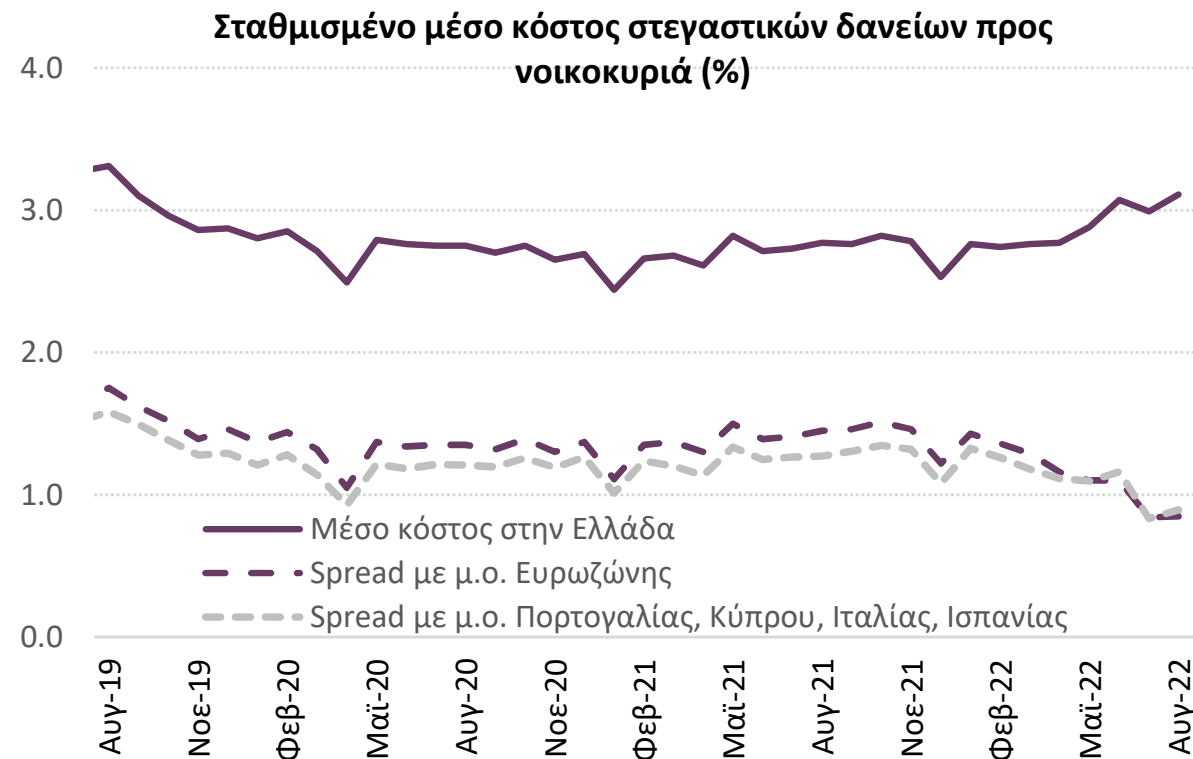
Το κόστος νέου δανεισμού των επιχειρήσεων αυξήθηκε σε 3,2%, με διεύρυνση της απόκλισης από τον μ.ό. της Ευρωζώνης σε 131 μ.β. από 101 μ.β.

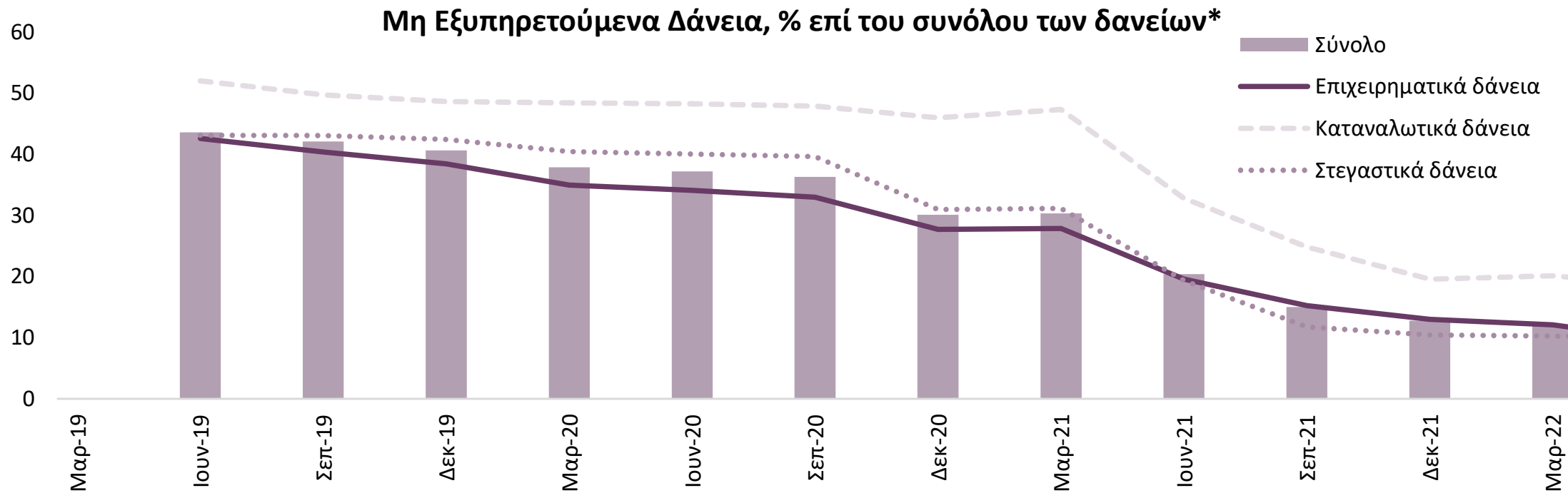
Πηγή: ΕΚΤ, έως 08/2022

Το μέσο κόστος νέου δανεισμού αποκλίνει από τον μ.ό. του «νότου» της Ευρωζώνης, κατά 86 μ.β. και 90 μ.β. για τις επιχειρήσεις και για τα νοικοκυριά αντίστοιχα.

Το επιτόκιο νέων στεγαστικών δανείων προς τα νοικοκυριά αυξήθηκε σε 3,1%, ενώ διατηρήθηκε η απόκλιση από τον μ.ό. της Ευρωζώνης στις 85 μ.β.

Τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια (ΜΕΔ) στους ισολογισμούς των τραπεζών μειώθηκαν στο 10,0% των συνολικών δανείων τον Ιούνιο...

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, έως 6/2022

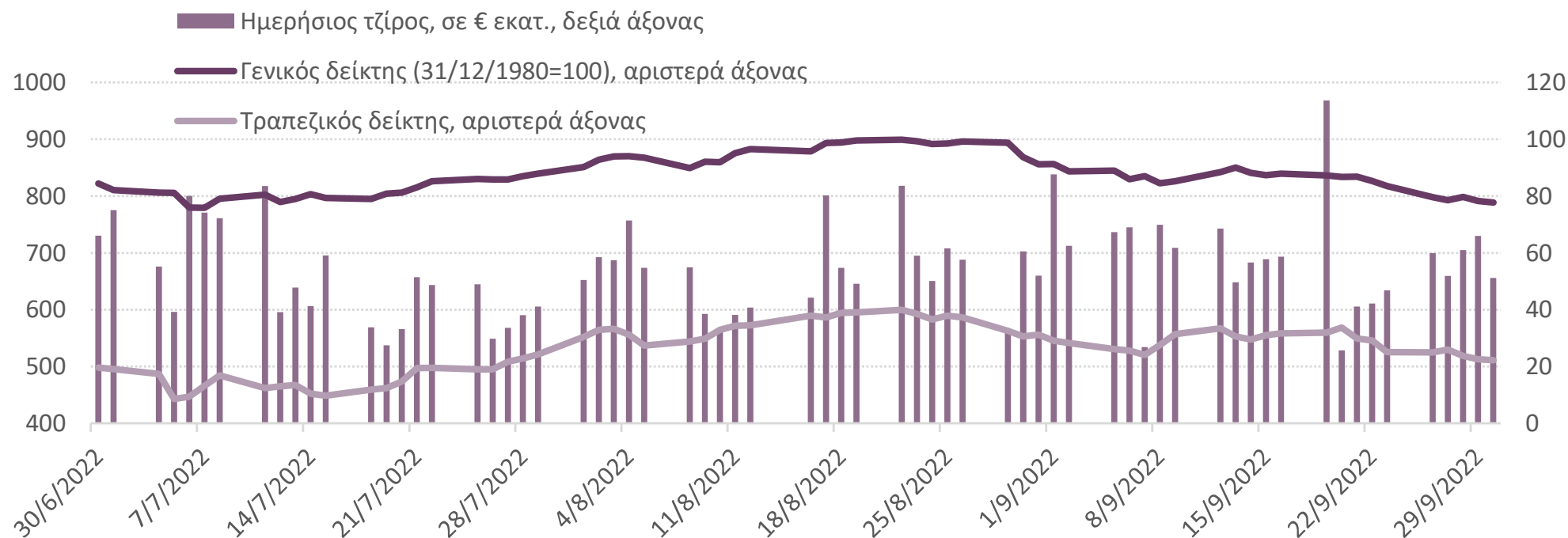
* Τα στοιχεία είναι σε ατομική βάση και αφορούν σε εντός ισολογισμού δάνεια (προ προβλέψεων) των Ελληνικών εμπορικών και συνεταιριστικών τραπεζών.

... στο χαμηλότερο ποσοστό από τα τέλη του 2009.

Το δεύτερο τρίμηνο του 2022, τα ΜΕΔ μειώθηκαν κατά περίπου 2,1 π.μ., σε επιχειρηματικά και καταναλωτικά δάνεια κατά 2,7 π.μ. και 1,7 π.μ. αντίστοιχα, ενώ αμετάβλητα παρέμειναν τα ΜΕΔ στα στεγαστικά.

Οι τιμές των μετοχών κατέγραψαν σημαντικές απώλειες τον Σεπτέμβριο, κατά 7,9%...

Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών

Πηγή: Capital.gr, έως 09/2022

... με τον τραπεζικό δείκτη να σημειώνει πτώση κατά 8,1%. Ο μέσος όγκος ημερησίων συναλλαγών κυμάνθηκε σε €58,9 εκατ. τον Σεπτέμβριο, από € 53,7 εκατ. τον Αύγουστο, ωστόσο χαμηλότερα από τον μέσο όγκο ημερησίων συναλλαγών το 2021 στα €68,9 εκατ.

7. Ενέργεια

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2022

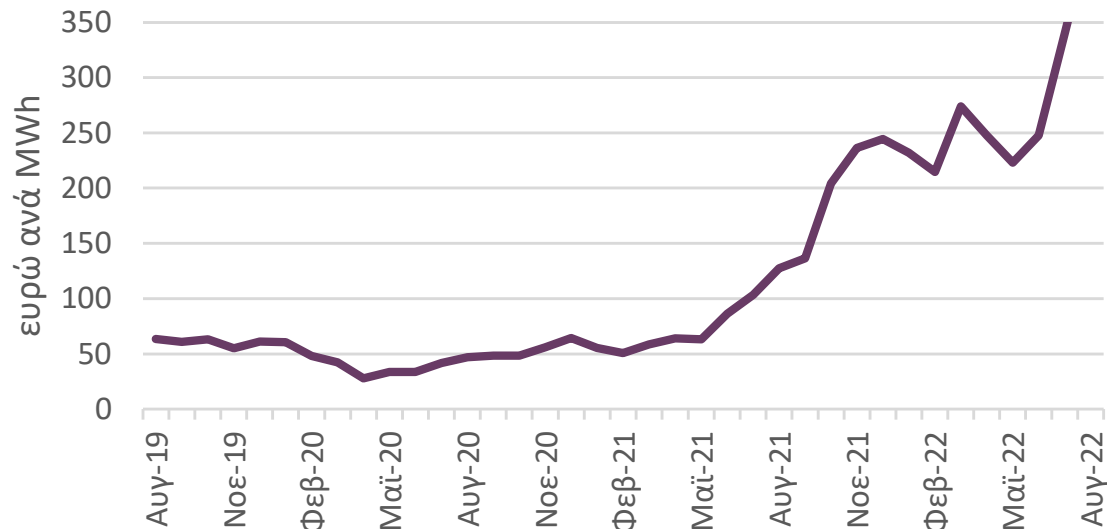
*«Επιφυλακτικές προσδοκίες εν όψει υψηλής
αβεβαιότητας»*

- Στην **αγορά ηλεκτρικής ενέργειας** τον Αύγουστο, η κατανάλωση μειώθηκε κατά 13,1% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2021 ενώ, το **κόστος της ηλεκτρικής ενέργειας** στη χονδρεμπορική αγορά σημείωσε **νέο ιστορικό υψηλό**, με αύξηση 239% σε ετήσια βάση.
- Η **εγκατεστημένη ισχύς των ΑΠΕ** τον Μάιο σημείωσε αύξηση με προσθήκη 218 MW και η **παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ** τον Αύγουστο αυξήθηκε κατά 11,9% συγκριτικά με τον ίδιο μήνα του 2021 ενώ, το ενεργειακό ισοζύγιο ήταν εξαγωγικό.
- Η **μέση τιμή δικαιωμάτων εκπομπών CO₂** μειώθηκε κατά 20,2% τον Σεπτέμβριο.

Σε ιστορικά υψηλά το κόστος ηλεκτρικής ενέργειας τον Αύγουστο. Μείωση της τιμής δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ τον Σεπτέμβριο.

Το κόστος ηλεκτρικής ενέργειας στη χονδρεμπορική αγορά τον Αύγουστο αυξήθηκε κατά 239,5% σε σχέση με τον ίδιο μήνα του 2021...

Μεσοσταθμική τιμή αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στο διασυνδεδεμένο σύστημα

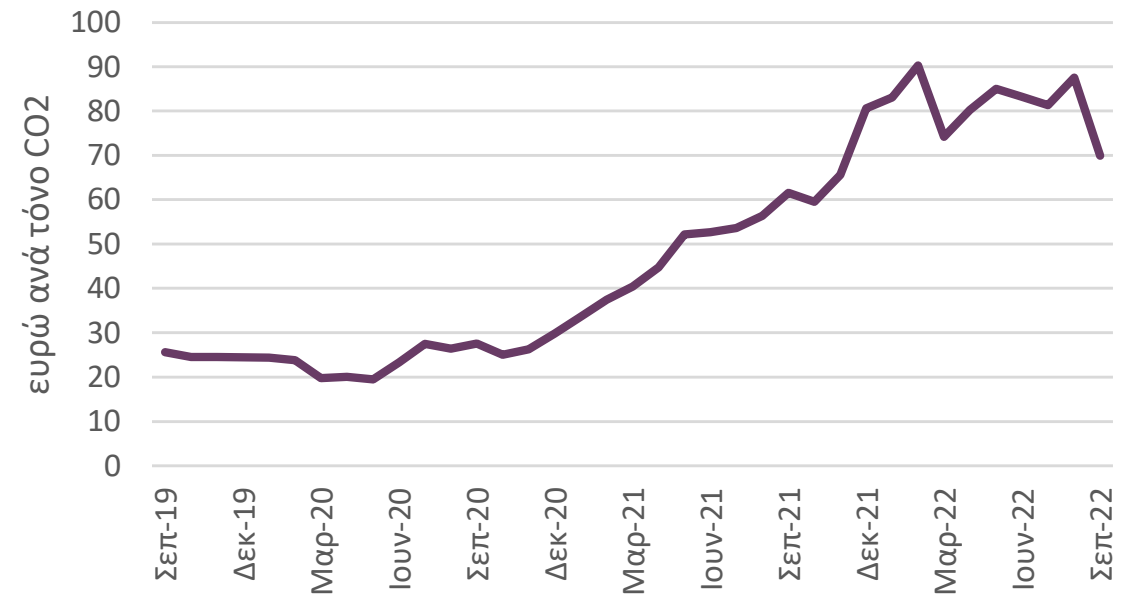

Πηγή: ΑΔΜΗΕ, έως 8/2022

Η μεσοσταθμική τιμή αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας στο διασυνδεδεμένο σύστημα (Οριακή Τιμή Συστήματος) διαμορφώθηκε τον Αύγουστο στα 432,7 €/MWh, αυξημένη κατά 27,5% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα.

...ενώ η τιμή των δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ μειώθηκε τον Σεπτέμβριο

Μέση τιμή δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ (EUA units)

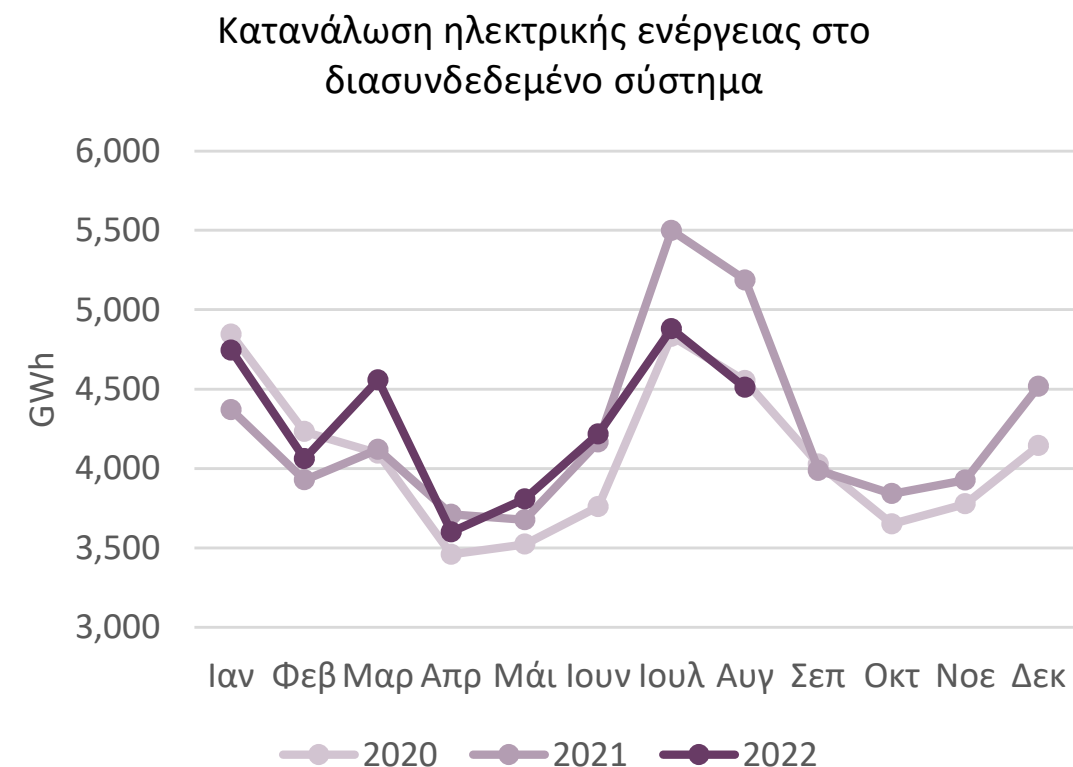
Πηγή: EEX - Emission Spot Primary Market Auction Report 2019-2022, έως 9/2022

Η μέση τιμή των δικαιωμάτων εκπομπών CO₂ τον Σεπτέμβριο διαμορφώθηκε στα 69,89 €/tCO₂, μειωμένη κατά 20,2% σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα.

*Λόγω έλλειψης δεδομένων, η τιμή του Ιανουαρίου έχει υπολογιστεί ως γραμμική παρεμβολή των τιμών Δεκεμβρίου και Φεβρουαρίου

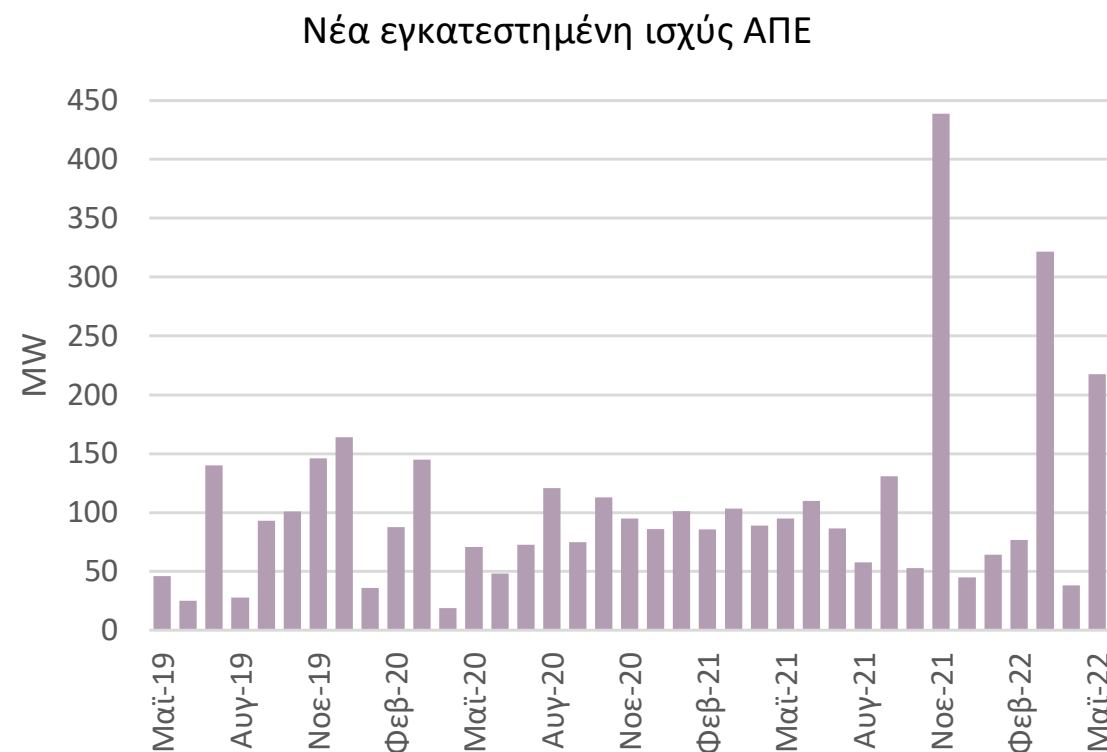
Μείωση στην κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας καταγράφηκε τον Αύγουστο.

Η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας στο διασυνδεδεμένο σύστημα διαμορφώθηκε τον Αύγουστο στις 4.511 GWh, μειωμένη κατά 13,1% συγκριτικά με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους

Πηγή: ΑΔΜΗΕ, έως 8/2022

Η εγκατεστημένη ισχύς ΑΠΕ για ηλεκτροπαραγωγή αυξήθηκε τον Μάιο κατά 218 MW

*Δεν συμπεριλαμβάνεται η ισχύς από υδροηλεκτρικούς σταθμούς.

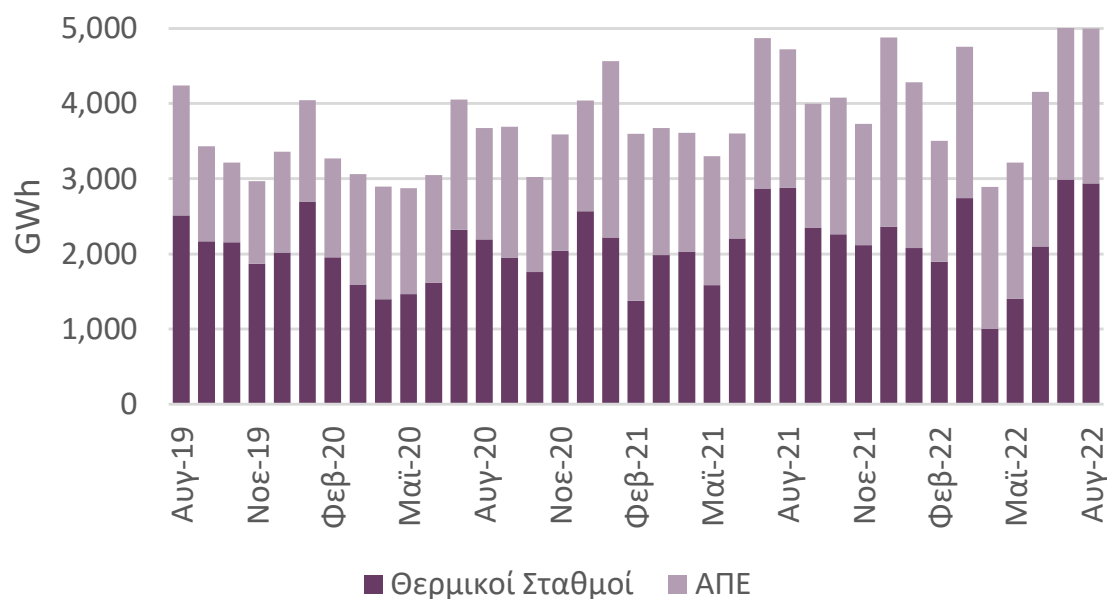
Πηγή: ΔΑΠΕΕΠ, έως 5/2022

Αυξήθηκε η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από θερμικούς σταθμούς και από ΑΠΕ. Εξαγωγικό το ισοζύγιο ενέργειας.

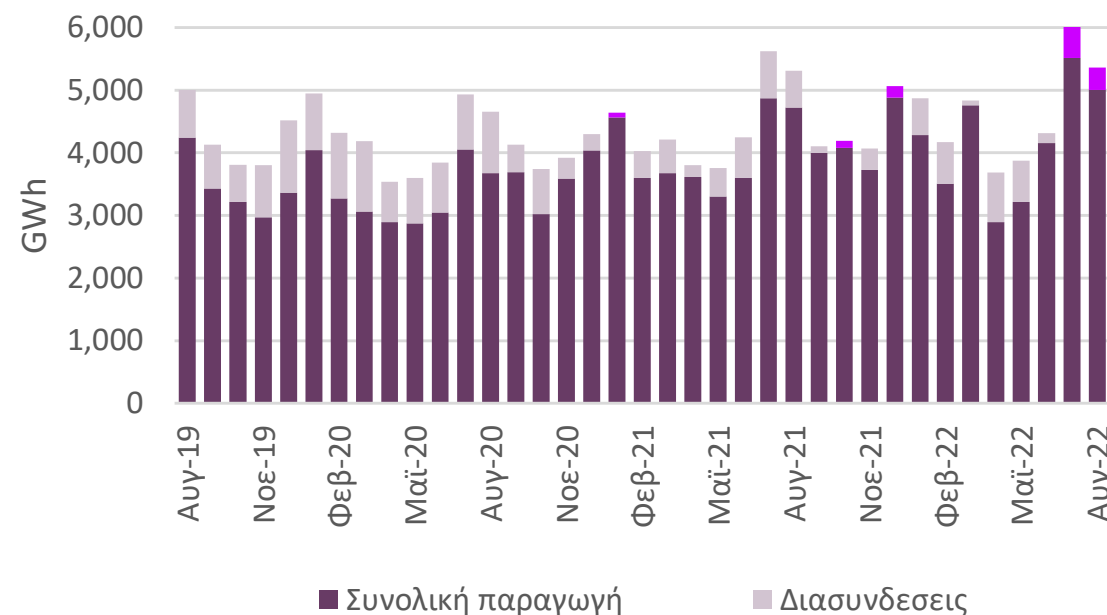
Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από θερμικούς σταθμούς στο διασυνδεδεμένο σύστημα τον Αύγουστο αυξήθηκε κατά 2,1% ενώ από ΑΠΕ αυξήθηκε κατά 11,9% συγκριτικά με τον ίδιο μήνα του προηγούμενου έτους

Η συνολική εγχώρια παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας τον Αύγουστο αυξήθηκε κατά 6% και το ισοζύγιο διασυνδέσεων ήταν εξαγωγικό σε ποσό ίσο με το 39% των εισαγωγών του ίδιου μήνα του προηγούμενου έτους

Παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από θερμικούς σταθμούς και ΑΠΕ* στο διασυνδεδεμένο σύστημα

Συνολική παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και ισοζύγιο διασυνδέσεων στο διασυνδεδεμένο σύστημα*

*Συμπεριλαμβάνεται η ενέργεια από υδροηλεκτρικούς σταθμούς

*Δεν συμπεριλαμβάνονται οι απώλειες συστήματος. Οι διασυνδέσεις αφορούν στις καθαρές εισαγωγές.

Πηγή: ΑΔΜΗΕ, έως 8/2022

Πηγή: ΑΔΜΗΕ, έως 8/2022

8. Ειδικό Θέμα

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2022

«Το σχέδιο REPowerEU και μέτρα αντιμετώπισης της ενεργειακής κρίσης σε Ελλάδα και ΕΕ»

Ως απάντηση στην διεθνή κρίση ενέργειας, το Ευρωπαϊκό Σχέδιο REPowerEU βασίζεται σε τρεις άξονες

Εξοικονόμηση ενέργειας

Βραχυπρόθεσμα μέτρα

- **Κοινές αγορές φυσικού αερίου**, υγροποιημένου φυσικού αερίου (ΥΦΑ) και υδρογόνου μέσω ενεργειακής πλατφόρμας της ΕΕ
- **Νέες ενεργειακές εταιρικές σχέσεις** με αξιόπιστους προμηθευτές
- Ταχεία ανάπτυξη έργων **ηλιακής και αιολικής ενέργειας** σε συνδυασμό με την ανάπτυξη **ανανεώσιμου υδρογόνου** για την εξοικονόμηση περίπου 50 δισ. κυβικών μέτρων (bcm) από τις εισαγωγές φυσικού αερίου
- Σχέδιο δράσης για αύξηση της παραγωγής **βιομεθανίου** για την εξοικονόμηση 17 bcm από τις εισαγωγές φυσικού αερίου
- Έγκριση των πρώτων έργων υδρογόνου σε επίπεδο ΕΕ έως το καλοκαίρι
- Πλήρωση **αποθεμάτων φυσικού αερίου** στο 80% της χωρητικότητας έως την 1η Νοεμβρίου 2022
- **Σχέδια συντονισμού** της ΕΕ για τη μείωση της ζήτησης σε περίπτωση διαταραχών όσον αφορά τον εφοδιασμό φυσικού αερίου

Παραγωγή καθαρής ενέργειας

Μεσοπρόθεσμα μέτρα

- **Νέα εθνικά σχέδια REPowerEU** στο πλαίσιο του τροποποιημένου Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, με σκοπό να στηριχθούν επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις ύψους 300 δισ. Ευρώ (για την Ελλάδα ~10 δισ. ευρώ)
- **Ενίσχυση της βιομηχανίας** για επενδύσεις μείωσης εκπομπών ΑτΘ στο πλαίσιο του Ταμείου Καινοτομίας
- Νέα νομοθεσία και συστάσεις με σκοπό **τις ταχύτερες αδειοδοτήσεις στον τομέα των ΑΠΕ και καθοδήγηση για τις συμβάσεις αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας (PPA)**
- Επενδύσεις για ολοκληρωμένο και προσαρμοσμένο δίκτυο υποδομών φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας
- **Αύξηση των στόχων για την εξοικονόμηση ενέργειας** σε επίπεδο ΕΕ από 9% σε 13% για το 2030
- **Αύξηση στόχου για τις ΑΠΕ** από 40% σε 45% για το 2030 με ολοκληρωμένη «Ηλιακή Στρατηγική» για τον διπλασιασμό της ισχύος από φωτοβολταϊκά πάρκα έως το 2025 και την εγκατάσταση 600 GW έως το 2050
- Σύγχρονο κανονιστικό πλαίσιο για το **υδρογόνο** και πρόγραμμα επιτάχυνσης της χρήσης του για την κατασκευή 17,5 GW ηλεκτρολυτικών κυψελών έως το 2025 με σκοπό την τροφοδότηση της βιομηχανίας της ΕΕ με εγχώρια παραγωγή 10 εκ. τόνων ανανεώσιμου υδρογόνου

Πηγή: [Ευρωπαϊκή Επιτροπή COM\(2022\) 230 final. 18.05.2022](#)

Στο πλαίσιο του REPowerEU μπορεί να κατατεθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τεκμηριωμένη πρόταση αναθεώρησης του Σχεδίου Ανάκαμψης

Δράσεις του REPowerEU που μπορεί να ενταχθούν στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

- Βελτίωση των ενεργειακών υποδομών για την άμεση ενίσχυση της ασφάλειας εφοδιασμού σε πετρέλαιο και φυσικό αέριο και την υποστήριξη της διαφοροποίησης των πηγών προμήθειας ενέργειας
- Ενίσχυση της ενεργειακής απόδοσης στα κτίρια, την απαλλαγή από τις εκπομπές CO₂, την αύξηση της παραγωγής και χρήσης βιομεθανίου και ανανεώσιμου ή χωρίς ορυκτά υδρογόνου και την αύξηση του μεριδίου των ΑΠΕ
- Αντιμετώπιση σημείων συμφόρησης στη μεταφορά ενέργειας και την υποστήριξη των μεταφορών μηδενικών εκπομπών και των υποδομών τους
- Υποστήριξη των παραπάνω στόχων μέσω της ταχείας ειδίκευσης του εργατικού δυναμικού σε πράσινες δεξιότητες.

Παράλληλα, σε όλες τις χώρες της ΕΕ εφαρμόστηκαν μέτρα σε εθνικό επίπεδο για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας

	Μειωμένοι φόροι ενέργειας / ΦΠΑ	Ρύθμιση τιμών λιανικής	Ρύθμιση τιμών χονδρικής	Μεταβιβάσεις σε ευάλωτες ομάδες	Εντολές σε επιχειρήσεις υπό κρατικό έλεγχο	Φορολόγηση / ρύθμιση απροσδόκητων κερδών	Στήριξη επιχειρήσεων	Άλλο
Αυστρία	✓			✓		✓	✓	
Βέλγιο	✓	✓		✓				
Βουλγαρία		✓					✓	
Κροατία	✓			✓				
Κύπρος	✓			✓	✓			
Τσεχία	✓	✓		✓			✓	
Δανία	✓			✓				
Εσθονία	✓	✓		✓			✓	
Γαλλία	✓		✓	✓	✓	✓		
Γερμανία	✓			✓		✓		✓
Ελλάδα				✓			✓	
Ουγγαρία		✓						
Ιρλανδία	✓			✓				✓
Ιταλία	✓			✓		✓	✓	
Λετονία	✓			✓				
Λιθουανία		✓		✓				✓
Λουξ/ργο				✓				
Ολλανδία	✓			✓				
Πολωνία	✓	✓		✓				
Πορτογαλία	✓		✓		✓			
Ρουμανία	✓	✓		✓		✓		
Ισπανία	✓	✓	✓	✓		✓		
Σουηδία	✓			✓				✓

- **Στις περισσότερες χώρες της ΕΕ** τα μέτρα αφορούσαν σε μειώσεις φόρων ενέργειας και επιδοτήσεις των νοικοκυριών
- **Στην Ελλάδα** τα μέτρα επικεντρώθηκαν στις επιδοτήσεις νοικοκυριών και επιχειρήσεων κυρίως μέσω της ανακύκλωσης των υπέρ-εσόδων που προέκυψαν στην αγορά ηλεκτρικής ενέργειας λόγω των υψηλών τιμών φυσικού αερίου

Πηγή: Sgaravatti, G., S. Tagliapietra, G. Zachmann (2021) 'National policies to shield consumers from rising energy prices', Bruegel Datasets, first published 4 November, available at <https://www.bruegel.org/publications/datasets/national-policies-to-shield-consumers-from-rising-energy-prices/>

Προτάσεις για κατεύθυνση πολιτικής με βραχυπρόθεσμη στόχευση

Επιδοτήσεις και μείωση του κόστους ενέργειας

- **Επικέντρωση επιδοτήσεων στη στήριξη του εισοδήματος ευάλωτων νοικοκυριών, σε συνδυασμό με παρεμβάσεις εξοικονόμησης ενέργειας στις κατοικίες που διαμένουν αυτά τα νοικοκυριά**
- **Στήριξη επιχειρήσεων έντασης ενέργειας**
- **Διαρκείς και στοχευμένες ενημερωτικές καμπάνιες για την εξοικονόμηση ενέργειας**
- **Μείωση χρεώσεων δικτύων και λοιπών τελών στο ελάχιστο δυνατό επίπεδο**
- **Άμεση εφαρμογή της αντιστάθμισης του κόστους έμμεσων εκπομπών**
- **Απαλλαγή από τον ΕΦΚ στο φυσικό αέριο όταν χρησιμοποιείται ως πρώτη ύλη**

Ενίσχυση ρευστότητας επιχειρήσεων

- **Αξιοποίηση του νέου προσωρινού πλαισίου κρίσης για τις κρατικές ενισχύσεις στην ΕΕ**
- **Έκπτωση φόρου για επιχειρήσεις εντάσεως ενέργειας**
- **Πρόγραμμα κρατικών εγγυήσεων για την παροχή δανείων κεφαλαίου κίνησης με μηδενικό επιτόκιο**
- **Κρατικές εγγυήσεις για την παροχή δανείων-γέφυρα σε πληττόμενες επιχειρήσεις**
- **Επιστροφή του ΕΦΚ σε ηλεκτρική ενέργεια και φυσικό αέριο για τις εξαγωγικές επιχειρήσεις**

Πηγή: Βέττας, Ν., Danchev, S., Μανιάτης, Γ. (2022) 'Ενεργειακή κρίση και ελληνική οικονομία: Επιπτώσεις και προοπτικές' κεφάλαιο στην έκδοση 'Η ενεργειακή κρίση και η ελληνική οικονομία', Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδας, Σεπτέμβριος 2022, Επιστημονική Επιμέλεια Γιάννης Μανιάτης, διαθέσιμο εδώ: <https://oe-e.gr/2022/09/13/%ce%bf%ce%b5%ce%b5-%ce%b5%cf%80%ce%b9%ce%b2%ce%ac%ce%bb%ce%bb%ce%b5%cf%84%ce%b1%ce%b9-%ce%ac%ce%bc%ce%b5%cf%83%ce%b1-%cf%80%ce%b1%ce%bd%ce%b5%cf%85%cf%81%cf%89%cf%80%ce%b1%cf%8a%ce%ba%ce%ae-%ce%bb/>

Συμμετοχή επιχειρήσεων στα οφέλη από την πράσινη μετάβαση

- Ενθάρρυνση μέσω θεσμικών παρεμβάσεων απευθείας **εταιρικών συμφωνιών αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ μέσω διμερών συμβάσεων (PPA's)**
- Ενίσχυση/προώθηση των επιχειρηματικών επενδύσεων **αυτοπαραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ** σε συνδυασμό με την εφαρμογή του συστήματος συμψηφισμού (net metering)
- Διευκόλυνση σύστασης **ενεργειακών κοινοτήτων** από επιχειρήσεις
- Θεσμοθέτηση κινήτρων και **μεγαλύτερη χρηματοδότηση προγραμμάτων εξοικονόμησης ενέργειας** σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά
- **Ενίσχυση/αναβάθμιση δικτύων ηλεκτρισμού**
- **Ενίσχυση/προώθηση επενδύσεων που συνδέονται με την κυκλική οικονομία**
- **Ενίσχυση βιομηχανικών επενδύσεων**, στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης για την ενσωμάτωση των στόχων του REPowerEU

Πηγή: Βέττας, Ν., Danchev, S., Μανιάτης, Γ. (2022) 'Ενεργειακή κρίση και ελληνική οικονομία: Επιπτώσεις και προοπτικές' κεφάλαιο στην έκδοση 'Η ενεργειακή κρίση και η ελληνική οικονομία', Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδας, Σεπτέμβριος 2022, Επιστημονική Επιμέλεια Γιάννης Μανιάτης, διαθέσιμο εδώ: <https://oe-e.gr/2022/09/13/%ce%bf%ce%b5%ce%b5-%ce%b5%cf%80%ce%b9%ce%b2%ce%ac%ce%bb%ce%bb%ce%b5%cf%84%ce%b1%ce%b9-%ce%ac%ce%bc%ce%b5%cf%83%ce%b1-%cf%80%ce%b1%ce%bd%ce%b5%cf%85%cf%81%cf%89%cf%80%ce%b1%cf%8a%ce%ba%ce%ae-%ce%bb/>

- Η **Ευρωπαϊκή στρατηγική** για την **αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης** βασίζεται σε **τρεις άξονες**:
 - Εξοικονόμηση ενέργειας
 - Παραγωγή καθαρής ενέργειας
 - Ενεργειακή ασφάλεια, διαφοροποίηση των πηγών προμήθειας ενέργειας
- Στο πλαίσιο του **REPowerEU** μπορεί να κατατεθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τεκμηριωμένη πρόταση αναθεώρησης του Σχεδίου Ανάκαμψης
- Στις χώρες της ΕΕ εφαρμόστηκε ευρύ **πλαίσιο μέτρων σε εθνικό επίπεδο** για την αντιμετώπιση των υψηλών τιμών ενέργειας...
 - ...τόσο στο σκέλος των δημοσίων εσόδων (μείωση φόρων) όσο και των δημοσίων δαπανών (επιδοτήσεις).
 - Στην Ελλάδα τα μέτρα επικεντρώθηκαν κυρίως στην πλευρά των δαπανών (επιδοτήσεις με ανακύκλωση εσόδων).
- Στη βάση ανάλυσης ερευνητών του IOBE (μελέτη του ΟΕΕ), γίνεται **επισκόπηση προτάσεων πολιτικής** με τις οποίες θα μπορούσαν να αμβλυνθούν οι επιπτώσεις της ενεργειακής κρίσης στην **ελληνική οικονομία**
 - καθιστώντας συγχρόνως την ελληνική οικονομία ανθεκτικότερη σε παρόμοιες κρίσεις στο μέλλον.
 - με γνώμονα την ανάγκη διασφάλισης της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας και την προσαρμογή της σε ένα πρότυπο βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης.

Πηγή: Βέττας, Ν., Danchev, S., Μανιάτης, Γ. (2022) 'Ενεργειακή κρίση και ελληνική οικονομία: Επιπτώσεις και προοπτικές' κεφάλαιο στην έκδοση 'Η ενεργειακή κρίση και η ελληνική οικονομία', Οικονομικό Επιμελητήριο της Ελλάδας, Σεπτέμβριος 2022, Επιστημονική Επιμέλεια Γιάννης Μανιάτης, διαθέσιμο εδώ: <https://oe-e.gr/2022/09/13/%ce%bf%ce%b5%ce%b5-%ce%b5%cf%80%ce%b9%ce%b2%ce%ac%ce%bb%ce%bb%ce%b5%cf%84%ce%b1%ce%b9-%ce%ac%ce%bc%ce%b5%cf%83%ce%b1-%cf%80%ce%b1%ce%bd%ce%b5%cf%85%cf%81%cf%89%cf%80%ce%b1%cf%8a%ce%ba%ce%ae-%ce%bb/>